

Metodika pro práci s nadanými žáky na základních školách Pardubického kraje

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

www.paradnikraj.cz

Identifikace nadání a práce s nadanými a mimořádně nadanými dětmi a žáky v základních školách Pardubického kraje v rámci projektu Smart akcelérátor Pardubického kraje II, reg. č. projektu CZ.02.2.69/0.0/0.0/18_055/0016502

Předmluva

Pardubický kraj se snaží zlepšovat práci s nadanými žáky základních škol. Od 1. 9. 2019 probíhá realizace projektu Pardubického kraje s názvem „Smart akcelérátor Pardubického kraje II“. Jednou z jeho aktivit je i aktivita Pilotní ověření. V rámci ní odbor rozvoje Krajského úřadu Pardubického kraje připravil dotační program „Identifikace nadání a práce s nadanými a mimořádně nadanými dětmi a žáky v základních školách Pardubického kraje v rámci projektu Smart akcelérátor Pardubického kraje II“.

Cílem programu je příprava a pilotní ověření systémového přístupu k podpoře rozvoje potenciálu nadaných dětí a žáků základních škol na území Pardubického kraje. Pilotní ověření je ukončeno vytvořením metodiky pro práci s nadanými žáky na ZŠ v Pk. Příjemcem dotace byly základní školy, které již měly zkušenost s prací s nadanými a talentovanými žáky.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

www.paradnikraj.cz

Obsah

Předmluva	2
1. Představení škol zapojených do Pilotního ověření	5
1.1. Základní škola Pardubice, Staňkova 128	5
1.2. NOE – Křesťanská základní škola a mateřská škola	7
1.3. Základní škola a mateřská škola Rybitví	8
1.4. Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73	9
1.5. Základní škola a mateřská škola Proseč	9
2. Koncepce rozvoje nadání na jednotlivých školách	11
2.1. Základní škola Pardubice, Staňkova 128	11
2.2. Noe – Křesťanská základní škola a mateřská škola	13
2.3. Základní škola a mateřská škola Rybitví	14
2.4. Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73	16
2.5. Základní škola a mateřská škola Proseč	19
3. Identifikace talentu na zapojených ZŠ	21
3.1. Základní škola Pardubice, Staňkova 128	21
3.2. Noe – Křesťanská základní škola a mateřská škola	22
3.3. Základní škola a mateřská škola Rybitví	25
3.4. Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73	26
3.5. Základní škola a mateřská škola Proseč	28
4. Motivace žáků, rodičů, učitelů, propagace na zapojených ZŠ	28
4.1. Základní škola Pardubice, Staňkova 128	28
4.2. Noe – Křesťanská základní škola a mateřská škola	30
4.3. Základní škola a mateřská škola Rybitví	31
4.4. Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73	34

4.5.	Základní škola a mateřská škola Proseč	34
5.	Aktivity pro nadané žáky v rámci projektu Pilotního ověření na jednotlivých ZŠ a sdílení osvědčených postupů	35
5.1.	Základní škola Pardubice, Staňkova 128	35
5.2.	Noe – Křesťanská základní škola a mateřská škola	37
5.3.	Základní škola a mateřská škola Rybitví	40
5.4.	Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73	41
5.5.	Základní škola a mateřská škola Proseč	43
6.	Vyhodnocení pilotáže	47

1. Představení škol zapojených do Pilotního ověření

1.1. Základní škola Pardubice, Staňkova 128

S kapacitou 740 žáků nabízí ZŠ Staňkova vedle vzdělávání také služby školní družiny a školní jídelny. Pracuje ve třech budovách s přilehlým sportovním areálem a venkovní odpočinkovou zónou. Školu zřizuje Statutární město Pardubice. Školní družina zajišťuje zájmové vzdělávání provozem deseti oddělení o kapacitě 300 žáků. Školní jídelna připravuje jídla pro žáky a zaměstnance školy o kapacitě 660 jídel. Vedle hlavní činnosti provozuje škola doplňkovou činnost sloužící k účelnému využití odbornosti zaměstnanců a majetku. Účastí v projektech ESF získává škola podporu pro vzdělávání pedagogů, žáků a vybavení odborných i kmenových učeben. Při škole pracuje Spolek rodičů a přátel ZŠ Staňkova Pardubice, který se vyjadřuje společně se školskou radou ke koncepci organizace a finančními i lidskými zdroji podporuje školní aktivity. Sněm dětí složený ze zástupců žáků 3. až 9. ročníku se podílí na rozvoji školy v seskupení TRIANGLE. Triangle = spolupráce vedení školy, spolku rodičů a Sněmu dětí. Škola vzdělává podle Školního vzdělávacího programu Základní školy Pardubice, Staňkova.

Cílem školy je podpora potenciálu, nadání každého žáka školy.

Pedagogický tým při své práci naplňuje školou vytvořená kritéria kvality výuky:

- Děti se učí navzájem
- Chyba je příležitostí k dalšímu učení
- Učitel volí vyučovací metody k zapojení co nejvíce žáků na své úrovni
- Učitel vytváří prostředí vzájemného respektu a důvěry
- Učitel umožňuje žákům přebírat odpovědnost za průběh a výsledek učení

Vize školy

Vytvoříme koncept učící se školy. Pro dosažení vize školy jsme vybrali čtyři strategické cíle:

1. S ohledem na potřeby žáka nabízíme variabilní vzdělávání
2. Podporujeme odborný růst pedagogického týmu
3. Usilujeme o vyšší úroveň bezpečnosti a komfortní prostředí pro žáky a zaměstnance
4. Zvýšíme aktivní účast rodičů na podpoře variabilního vzdělávání

Dále...

- Podporujeme diferenciaci a individuální přístup ve vzdělávání.
- Rozvíjíme čtenářskou, matematickou a finanční gramotnost.
- Zdravý životní styl je běžnou součástí vzdělávacího dne.
- Pracujeme na programu pro žáky ohrožené školním neúspěchem.
- Pokračujeme v motivaci k cizím jazykům.
- Zvyšujeme kvalitu zájmového vzdělávání.
- Sněm dětí se účastní na rozvoji vzdělávání.
- Třídnické hodiny podporují budování pozitivních vztahů.
- Diferenciaci ve vzdělávání a pozitivní klima školy podpoříme aktivitami s externími partnery.
- Mezi dlouhodobé partnery podporující kvalitu vzdělávání řadíme především mateřské a základní školy městského obvodu Pardubice V – Dukla, Svět vzdělání, DDM v Pardubicích, Univerzitu Pardubice, SPŠ stavební Pardubice, PPP Pardubice, Mensa ČR a nadační fond QIIDO.

1.2. NOE – Křesťanská základní škola a mateřská škola

NOE - Křesťanská základní škola a mateřská škola působí ve vzdělávání od roku 2010. Je jedinou křesťanskou základní školou v Pardubicích i v Pardubickém kraji. Ve školním roce 2021/22 měla 182 žáků v základní škole, z toho 105 žáků na 1. stupni a 77 žáků na 2. stupni, k tomu ještě 25 dětí v mateřské škole. O děti pečují téměř 40 zaměstnanců, někteří z nich pracují na částečný úvazek. Škola klade důraz na osobní přístup k žákům, třídy naplňuje do 22 žáků. Při výuce uplatňuje moderní metody, např. metodu "Čtením a psaním ke kritickému myšlení", práce v centrech aktivit, matematika prof. Hejného, angličtina s bilingvní mluvčí. Žáky vede k plánování cílů a sebehodnocení. Do výuky je zařazena křesťanská a etická výchova, která u žáků rozvíjí morální hodnoty. Žáky vede ke spolupráci, zařazuje učení ve dvojicích nebo ve skupinách. Jde o školu komunitního typu, rodiče jsou v maximálně míře vtaženi do dění ve škole. V posledních letech se škola stala vyhledávanou alternativou zejména pro kvalitní výuku, lidský přístup a dobré výsledky vzdělávání. Každoročně překračuje zájem rodičů o třetinu kapacitu prvního ročníku.

1.3. Základní škola a mateřská škola Rybitví

Základní škola a mateřská škola Rybitví ve školním roce 2021/22 vzdělávala 149 žáků ZŠ a 73 dětí v MŠ. Jde cestou rozvoje individuálního nadání, například formou dělení tříd na malé skupiny žáků v předmětech matematiky a angličtiny, v prezenční i distanční výuce. Za běžné situace nabízí širokou škálu zájmových aktivit se zaměřením na přírodní vědy a výpočetní techniku. Od září 2021 probíhá ve spolupráci s Pardubickým krajem projekt, kdy je do výuky zapojen rodilý mluvčí anglického jazyka, odborníci na německý jazyk, na rozvoj komunikačních a rétorických dovedností, a díky kterému byly pořízeny nové didaktické pomůcky. Cílem je rozvoj čtenářské, matematické a digitální gramotnosti dětí a žáků. Za podpory Pardubického kraje škola připravuje také robotickou učebnu. Součástí modernizace školy je nový informační systém, který usnadňuje online komunikaci nejen mezi rodiči a školou, a pořízení interaktivní tabule pro děti v MŠ. V září 2021 škola přivítala nové prvňáčky a otevřela 8. ročník ZŠ. Výuka pro starší žáky je zaměřena prakticky s ohledem na blížící se volbu střední školy. Škola je propojena s Pardubickým krajem i prostřednictvím exkurzí na střední školy jím zřízené a reaguje na posun pracovního trhu směrem k digitalizaci a robotizaci. Spolupracuje s Asociací pro mládež, vědu a techniku AMAVET, Univerzitou Palackého v Olomouci a Univerzitou Pardubice. S Masarykovou univerzitou v Brně provádí testování žáků hravou formou. S účinností od 02. 09. 2019 byl pro Základní školu a mateřskou školu Rybitví zpracován preventivní program (PP). Do naplňování cílů PP byly pod vedením školního metodika prevence zapojeny všechny děti a žáci školy i jejich zákonní zástupci a všichni zaměstnanci školy. Prevence se stále systematictěji stává nedílnou součástí výchovně-vzdělávacího procesu. Pedagogičtí pracovníci se průběžně vzdělávají a získávají nejnovější informace z oblasti primární prevence rizikového chování. V průběhu školního roku jsou v rámci preventivního programu využívány různé formy a metody práce s dětmi a žáky jako přednášky, besedy, televizní pořady a videofilmy, divadelní představení, literatura, informační brožury, nástěnky, metody kritického myšlení apod. V rámci prevence byla navázána spolupráce se Střediskem výchovné péče Pyramida v Rybitví. Ve všech úrovních je usilováno o rozvoj sebepoznání, růst sebevědomí, práci s emocemi, etiku chování, zlepšování komunikačních dovedností, komunikativnost, obranu před manipulací, klidné řešení konfliktů, samostatné a zodpovědné rozhodování, zvládání stresu, podporu spolupráce a zvládání vrstevnického tlaku, odhalování smyslu života, plánování, získávání a zpracování vhodných informací a rozvoj finanční gramotnosti. Kolektiv školy i obec Rybitví jako zřizovatele školy těší nejen spokojené děti a jejich rodiny, ale i pozitivní hodnocení v soutěžích jako jsou Zdravá a nemocná příroda Pardubického kraje, TECHNOhrátky či ankety Ředitel roku 2020/2021 vyhlášené společností TUTOR. Škola ve spolupráci s obcí Rybitví a dalšími subjekty opakovaně organizuje dobročinné aktivity, jelikož součástí výchovy a vzdělávání dětí je i výchova k ohleduplnosti. Víze

rozvoje školy má tři pilíře. Prvním z nich je postupně vybudovat celý druhý stupeň, což se podařilo v září 2022. Druhým z nich je podporovat individuální nadání formou dělení tříd na malé skupiny žáků v předmětech matematika a anglický jazyk, širokou nabídkou zájmových aktivit a zaměřením se na přírodní vědy a ekologii. Třetím pilířem je poskytnout dětem a žákům kvalitní základ ve výpočetní technice a také robotice.

1.4. Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73

Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73 je úplnou městskou školou. Její kapacita je 500 žáků, pro školní družinu 120 dětí. Ve školním roce 2021/22 měla šestnáct tříd v 1. až 9. ročníku. Školní družinu tvoří čtyři oddělení. K výuce slouží šestnáct kmenových učeben, dále několik odborných učeben (fyzika a chemie, cvičná kuchyň, dvě učebny výpočetní techniky, hudební výchova, učebna cizích jazyků, školní dílny, učebna přírodopisu a zeměpisu), žákovská knihovna, čtyři místnosti pro školní družinu a dvě hřiště. Základní škola má stabilizovaný a kvalifikovaný pedagogický sbor s přibližně čtyřiceti pedagogickými pracovníky. Všichni učitelé jsou plně kvalifikovaní, aprobovanost je rovněž velmi vysoká. Ve škole funguje školní poradenské pracoviště, dále zde pracuje kvalifikovaný výchovný poradce, je ustanoven koordinátor ŠVP, metodik environmentální výchovy a metodik prevence. O provoz školy se stará šest provozních zaměstnanců. Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73 má svoji dlouholetou historii. Byla založena v roce 1878. Nachází se přímo v samém centru města, na hlavním svitavském náměstí. Má rovněž vhodnou polohu pro dojíždějící žáky, neboť leží v blízkosti autobusového nádraží. Škola je zařazena do seznamu památek kulturního dědictví, a proto veškeré rekonstrukce prochází schvalovacím řízením orgánů památkové péče. Ve škole pracuje žákovský parlament, který sdružuje žáky 3. - 9. tříd. Je partnerem vedení školy. Děti jsou vedeny k tomu, aby se samy podílely na jeho samosprávě. Škola spojuje věkové skupiny, aby starší předávali své dovednosti těm mladším a naučili se tak být zodpovědnými. Pro volný čas nabízí velké množství kroužků např. robotika, programování, ale také pěvecký sbor, lezení na umělé stěně a další sportovní a jiné zájmové činnosti. Škola má vypracovaný „Dlouhodobý plán péče o nadané a mimořádně nadané děti“, který realizuje od roku 2018. Plán je trvale umístěn na webových stránkách školy.

1.5. Základní škola a mateřská škola Proseč

Základní škola a mateřská škola Proseč je úplná základní škola s devíti postupnými ročníky, mateřská škola se třemi odděleními, školní družina se dvěma odděleními a školní jídelna. Kapacita školy je 560 dětí pro ZŠ a 100 pro MŠ, přičemž ve školním roce 2020/21 byla naplněnost 254, resp. 72 dětí. Škola nemá specifickou profilaci. Škola je spádovou školou pro okolní neúplné školy. Autobus, kterým dojíždějí žáci z České Rybné a Miřetína, zastavuje u školy. Ostatní žáci dojíždějící z Nových Hradů, Boru, Leštiny, Doubravic, Mokré Lhoty, Dvořiště, Perálce, Zderaze, Kutřína a Budislavi přicházejí ke škole z náměstí vzdáleného asi 5 minut cesty. Areál školy je částečně oplocen a umístěn stranou od frekventovaných částí obce. Snaží se vytvářet školu, kde se děti, rodiče i učitelé cítí dobře. Chce podněcovat aktivitu dětí, rozvíjet jejich zvědavost, nastartovat je k celoživotnímu vzdělávání. K životu školy patří projektové dny, akce připravené staršími žáky pro mladší spolužáky, poznávací zájezdy, koncerty pěveckých sborů, sport i společné návštěvy divadelních představení, školní časopis, besedy s významnými osobnostmi a celá řada nepovinných předmětů a kroužků. I proto je ŠVP nazván „Škola mnoha možností“. Velké přestávky i volný

čas mohou žáci trávit ve školním areálu, kde je antukové hřiště, víceúčelové hřiště s umělým povrchem, dětské lezecké stěny, workoutové hřiště ad.

Desatero školy

1. Ve škole vytvořit bezpečné prostředí, dát všem dětem dostatek prostoru pro možnost vyniknout a zažít pocit úspěchu, vytvářet kvalitní partnerské vztahy (žák – učitel, žák – žák, žák – kolektiv, žák dospělá osoba, rodič – učitel) – vzájemné respektování, vytvářet školní klima eliminující patologické jevy, vést žáky k uvědomění si vyváženosti jejich práv a povinností,
2. Vštěpovat žákům takové vědomosti a dovednosti, které budou pro ně důležité a uplatnitelné v jejich dalším životě, tj. vybavit je potřebnými kompetencemi pro život,
3. Rozvíjet žáka dle jeho možností, vytvářet co nejlepší podmínky pro jeho osobnostní rozvoj
4. Směřovat výchovu a vzdělávání od obce k regionu, vlasti, Evropě a světu a vytvářet u žáků vědomí spoluodpovědnosti za svůj život, naši společnost i celý svět
5. Učit žáky chápat nezbytnost efektivní komunikace na základě znalosti především mateřského jazyka, cizích jazyků a využití komunikačních a informačních technologií
6. Vést žáky k efektivnímu učení a třídění informací, učit tak, aby škola bavila žáky i učitele
7. U žáků rozvíjet estetické citění a vychovávat je k celkové kulturnosti a zdravému životnímu stylu,
8. Umožnit všem dětem smysluplné trávení volného času prostřednictvím nepovinných předmětů, ŠD a zájmových útvarů
9. Více vtáhnout rodiče do života školy
10. Realizovat environmentální výchovu zejména v podmínkách školy a obce, a to takovými činnostmi, které mají praktický význam.

Metody práce

- Frontální výuka
- Práce ve dvojicích, ve skupinkách
- Projektová výuka
- Samostatná práce
- Vyhledávání informací
- Praktická výuka
- Laboratorní práce a pokusy
- Projektové dny
- Exkurze
- Práce s pracovními listy
- Práce s interaktivní tabulí
- hry a soutěže

2. Koncepce rozvoje nadání na jednotlivých školách

2.1. Základní škola Pardubice, Staňkova 128

Základní škola Pardubice, Staňkova 128

Nabídka pro 1. stupeň ZŠ

1. ROČNÍK

CÍL: VYTVÁŘÍME PODNĚTNÉ PROSTŘEDÍ PRO VŠECHNY ŽÁKY

- Vzdělávání vedou kvalifikovaní pedagogové
- Nabízíme pro vybranou skupinu žáků se zájmem o český jazyk a matematiku dělenou hodinu týdně, kdy pracují s jiným pedagogem
 - V českém jazyce zařazujeme: rébusy, křížovky, práci s obsahem textu, tvůrčí psaní, řečnická cvičení
 - V matematice se zaměřujeme na logické úlohy s více řešeními, matematické pyramidy, sudoku, tvorbu logických řad, podporu představivosti
 - Hodina vedená jiným pedagogem a práce v jiné skupině, než je třída, rozvíjí také intrapersonální inteligenci žáků
- Zařazujeme objevování, experimentování, řešení problémových a zajímavých úloh
- K povinným předmětům 1. ročníku patří také anglický jazyk 45 minut týdně
- Připravujeme nabídku zájmové činnosti organizované školou i externími organizacemi

- Zaměřujeme se na osobnostní a sociální rozvoj dítěte - rozvoj tvořivosti, představivosti, komunikačních dovedností, podporu zdravého sebepojetí formou třídnické hodiny
- Třídní učitelé organizují pravidelné setkání a konzultace s rodiči včetně triád a kaváren pro rodiče
- Postojové hodnoty a sociální dovednosti u žáků podporujeme exkurzemi, návštěvami na pracovištích rodičů
- Pracujeme ve specializovaných učebnách s multimediální technikou, odbornými materiály, pomůckami
- Do vzdělávání zařazujeme pečlivě vybrané vzdělávací nabídky dalších vzdělávacích zařízení například:
 - Paleta – ekologická tematika
 - Východočeská galerie – programy s výtvarnou tematikou, výstavy s programem, programy zaměřené na výtvarné techniky
 - Východočeské divadlo Pardubice
 - Škola Svítání – sdílení zkušeností, náslechy
 - Hvězdárna DDM – Gorkého
 - Krajská knihovna Pardubice
 - Spolupráce s Fakultou elektrotechniky a informatiky univerzity Pardubice
- uvedenými organizačními, personálními a materiálními podmínkami vytvoříme optimální podmínky pro PODPORU VŠECH ŽÁKŮ 1. ROČNÍKU
- Diagnostikování žáků pro vytvoření skupiny žáků 1. ročníku s vyšším zájmem o ČJ nebo M probíhá formou školního testování a hodnocení

2. AŽ 5. ROČNÍK

CÍL: ZAMĚŘUJEME SE NA INDIVIDUÁLNÍ PÉČI

- Nadané a mimořádně nadané žáky vzděláváme ve standardních třídách
- Tvoříme individuální vzdělávací plány „na míru“ nadaného, mimořádně nadaného žáka
- V průběhu vyučování zařazujeme:
 - Prohlubování a rozšiřování učiva v rámci osnov daného ročníku
 - Vnitřní diferenciaci žáků v předmětu matematika a český jazyk – dělená hodina/týdně
 - Účast ve výuce některých předmětů se staršími žáky, spolupráci žáků různého věku
 - Možnost pracovat rychlejším tempem
 - Individuální přestup žáka o ročník výš
 - Zapojení do rozsáhlejších prací a projektů, prezentační činnosti
 - Nepovinné a volitelné předměty, zájmovou činnost, tvořivé dílny
 - Účast na soutěžích a olympiádách
- Diagnostikování žáků pro vytvoření skupiny žáků pro vyšší ročník s vyšším zájmem o ČJ nebo M probíhá formou školního testování a hodnocení, případně po dohodě s rodiči v PPP Pardubice.

Nabídka pro 2. stupeň ZŠ

6. - 9. ROČNÍK

CÍL: ZAMĚŘUJEME SE NA INDIVIDUÁLNÍ PÉČI

- Nadané a mimořádně nadané žáky vzděláváme ve standardních třídách
- Tvoříme individuální vzdělávací plány „na míru“ nadaného, mimořádně nadaného žáka

V průběhu vyučování zařazujeme:

- Prohlubování a rozšiřování učiva v rámci osnov daného ročníku
- Vnitřní diferenciaci žáků v předmětu český jazyk – 1 dělená hodina/týdně nebo vytváření skupin dle předem daných kritérií
- Náplň dělených hodin ČJ – rétorická cvičení, film,
- V matematice – skupiny dle matematického potenciálu + gradované úlohy
- Účast ve výuce některých předmětů se staršími žáky
- Možnost pracovat rychlejším tempem
- Zapojení do rozsáhlejších prací a projektů, prezentační činnost
- Nabídka volitelných předmětů pro dva ročníky najednou
- Ročníkové práce v 9. ročníku – vedoucími jsou učitelé 9. ročníku, prezentace před pedagogickou komisí, žáky 8. ročníků nebo rodičů
- Projektové dny
- Účast na soutěžích a olympiádách
- Finanční gramotnost jako samostatný předmět
- Diagnostikování žáků pro vytvoření skupiny žáků pro vyšší ročník s vyšším zájmem o ČJ nebo M proběhne formou školního testování a hodnocení, případně po dohodě s rodiči v PPP Pardubice
- Nabídka třídy s rozšířenou výukou Čj a M
- Vzdělávací nabídka tvořená ve spolupráci se Světem vzdělání, z. s.

2.2. Noe – Křesťanská základní škola a mateřská škola

Ve škole NOE aktivně vyhledáváme žáky s talentem v různých oblastech. (Více v kapitole Identifikace talentu). Vzhledem k tomu, že jsme relativně malá škola, nevyčleňujeme nadané žáky do speciálních tříd nebo skupin. Rozvíjíme talenty přímo v heterogenních třídách. To klade na učitele nárok umět diferencovat výuku s ohledem na složení třídy. Učitel musí být schopen připravit úkoly jak pro žáky nadané, tak průměrné, tak i pro slabé v rámci jedné třídy. Nadaní žáci mohou uplatnit svůj talent kromě samotné výuky také v mimoškolních aktivitách, jako jsou kroužky, podpůrná matematická skupina, konverzace s rodilými mluvčími, tvorba školního časopisu a soutěže. Žáci rozvíjí svůj talent také při zpracování své ročníkové práce v 9. ročníku. Obsahem je poznávání zvolené profese a následná prezentace získaných znalostí a dovedností. Škola vede učitele k dalšímu vzdělávání v oblasti práce s nadanými žáky. Zde využívá především služby mentora, který navštěvuje výuku, provádí s učiteli rozbor hodin s ohledem na diferenciaci výuky. Na škole pracují dva koordinátoři nadání. Jejich náplní práce je:

- Koordinace aktivit vedoucích k rozvoji nadání žáků.
- Koordinace zapojení nadaných žáků do soutěží, zejména matematických, fyzikálních a přírodovědných.
- Výuka v tandemu s vyučujícími naukových předmětů, kde se snaží zapojit IT technologie a náročnější projekty do výuky.
- Pomáhat vyučujícím s identifikací nadání, analyzovat situace problémové a mající potenciál rozvoje nadání.
- Pomáhat vytvářet gradované úlohy a projekty.
- Ve spolupráci s dalšími vyučujícími zařazovat do výuky práci s ozoboty, beeboty, 3D tiskárnou a logickými deskovými hrami.
- Organizace exkurzí žáků do vybraných technologických provozů.
- Vedení ročníkových prací žáků 9. tříd souvisejících s jejich dalším profesním směřováním.

Ve spolupráci s talentcentrem Technecium realizujeme projektové dny zaměřené na robotiku a badatelství. Při rozvoji talentu žáků spolupracujeme s jejich rodiči. Vydáváme rodičovský zpravodaj, kde se rodiče mohou dočíst, jaká je pro talentované žáky nabídka aktivit. Pořádáme rodičovské schůzky pro rodiče nadaných žáků, kde zjišťujeme potřeby rodičů a žáků, přizpůsobujeme nabídku aktivit, nastavujeme pravidla spolupráce na rozvoji žákovského nadání. Necháváme žáky pravidelně testovat pomocí Scio testů, abychom podchytili jejich nadání a výkon. Scio testy nám totiž ukazují nejen nadání žáků, ale také míru, s jakou svůj potenciál využívají. Kromě práce s nadanými se ve škole zaměřujeme i na práci s mimořádně nadanými žáky. Ti na některé předměty docházejí na výuku do vyššího ročníku.

2.3. Základní škola a mateřská škola Rybitví

Plán rozvoje Základní školy a mateřské školy Rybitví v péči o děti a žáky s nadáním byl vytvořen v srpnu 2020 a postupně dochází k jeho doplňování. Jeho součástí je testování všech dětí a žáků od 5 let, na

základě kterého bude nadaným a mimořádně nadaným umožněno vzdělávání ve skupinách pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka.

Plán zahrnuje:

- Práce s moderními poznatky ve vzdělávání, včetně pořízení a využívání řady vybraných didaktických pomůcek (stavebnice/robotika)
- Nadstandardní hodiny týdně navíc v rámci výuky (dělení hodin matematiky a anglického jazyka), využívání malých třídních kolektivů
- Zajišťování moderního vybavení školy – interaktivní tabule, PC učebna (dataprotektor, notebooky, tablety), vzdělávací stolní hry, úkoly, elektromateriál, robotické pomůcky a hračky pro rozvoj logického myšlení, prostorové orientace a plánování. Škola vybavení získává díky podpoře obce Rybitví i z různých grantů a výzev, do kterých se zapojuje.
- Ve spolupráci s Pardubickým krajem exkurze na střední školy jím zřízené (Střední průmyslová škola chemická Pardubice, Střední průmyslová škola potravinářství a služeb Pardubice, Střední průmyslová škola stavební Pardubice)
- Široké spektrum zájmových a volnočasových aktivit:
 - Chemický kroužek: otevřen v říjnu 2019 ve spolupráci se společností Synthesia a Střední průmyslovou školou chemickou Pardubice. Je bezplatný a určený pro starší děti, které o něj projevují velký zájem.
 - Hudební kroužek ve škole, ve spolupráci s Hudební školou Roland
 - Sportovní kroužky: florbal, taneční, roztleskávačky, Sportuj ve škole, Atletika bez bariér
 - Angličtina
 - Deskové hry
 - Šikovné ruce
- Organizace a zapojování se do akcí na podporu rozvoje nadání
 - NADÁNÍfest – školní inspirativní festival pod záštitou krajského radního pro oblast školství a ve spolupráci s doc. Šárkou Portešovou z Masarykovy univerzity v Brně.

- Soutěžní šachová partie nejmladších žáků
- Spolupráce s organizací AMAVET

- Aktivní zapojení do TECHNOhrátek pořádaných Pardubickým krajem

- zapojení do mnoha soutěží (sportovní, výtvarná, ekologická)
- Příměstský tábor: V roce 2020 proběhl 2. ročník příměstského tábora s převážně sportovním zaměřením. Také se zde uskutečnil program organizovaný Univerzitou Pardubice „Ozoboti a bezpečnost silničního provozu“.

Koncept školy pro budoucí práci s nadanými žáky spočívá v rozvoji druhého a třetího pilíře vize rozvoje školy, tj. v kontinuální podpoře individuálního nadání formou dělení tříd na malé skupiny žáků v předmětech matematika a anglický jazyk, v udržení široké nabídky zájmových aktivit a zaměřením se na přírodní vědy a ekologii. Dále budeme rozvíjet možnosti poskytování kvalitního základu v oblasti výpočetní techniky a robotiky pro naše žáky.

2.4. Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73

Až do roku 2021 probíhala péče o talentované žáky převážně formou mimoškolních aktivit. Škola nabízí širokou paletu zájmových útvarů a dalších možností pro rozvoj nadaných žáků. Mezi nejdůležitější patří:

- Tvořivé a efektivní myšlení, rozšířená výuka informatiky – od roku 2018 realizuje škola nový učební plán s rozšířenou výukou informatiky a novým povinným předmětem „Tvořivé a efektivní myšlení“ (TEM), který rozvíjí učivo informatiky a nabízí žákům rozvoj ICT dovedností a umožňuje přípravu adeptů nových specializací v éře Průmyslu 4.0.
- Dejme šanci nadaným – Ve školním roce 2017/2018 realizovala škola svůj vlastní pilotní program identifikace a podpory nadaných a talentovaných žáků.
- Šablony II – v rámci Šablon II škola realizovala celkem osm projektových dnů, z toho čtyři ve třídách a čtyři pro školní družinu. Polovina těchto akcí byla věnována rozvoji nadání a práci s talentovanými žáky. Některé projektové dny byly odloženy na jaro 2021 z důvodu mimořádných opatření proti koronaviru.
- STEM Days – škola pravidelně pořádá projektové dny ve spolupráci s Katedrou technické a informační výchovy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, žáci zde řeší mimo jiné divergentní a abstraktní úkoly s oporou o jejich vlastní zájmy.
- Implementace MAP II – škola se stala regionálním Centrem polytechnické výchovy na Svitavsku v rámci projektu MAP II a Implementace MAP ORP Svitavy (registrační číslo projektu

CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0008519), pořádá workshopy pro nadané žáky z okolních škol se zaměřením na robotiku, technické modelářství, 3D modelování a 3D tisk a elektrotechniku.

- Školní televize – ve škole funguje redakce školní televize, ve které pracují nejšikovnější žáci z několika tříd 2. stupně, zaměřují se na dokumentaci školního života a rozvíjejí si tak své znalosti, dovednosti a kompetence.

Další podporu dostávají nadaní žáci ve formě přípravy na nejrůznější školní i mimoškolní soutěže. Na mnoha soutěžích naši účastníci získávají četná ocenění. Mezi nejdůležitější patří:

- Festival vědy a techniky pro mládež Pardubického kraje – v této prestižní vědeckotechnické soutěži sbírá škola úspěchy pravidelně od roku 2012, několik projektů se dostalo mezi vítěze festivalu.
- Logická olympiáda – škola se pravidelně účastní logické olympiády a většinou má úspěšné řešitele na krajské úrovni.
- Matematická olympiáda – škola se pravidelně účastní matematické olympiády a většinou má úspěšné řešitele na krajské úrovni.
- Přírodovědný klokan – v roce 2020 získali žáci 9. třídy 3. místo.
- Matematický klokan - škola se pravidelně účastní matematického klokana a většinou má úspěšné řešitele na krajské úrovni.
- Pangea - škola se pravidelně účastní matematické soutěže Pangea a mívá úspěšné řešitele na krajské úrovni, často v první dvacíce.
- RoboRave – mezi největší úspěchy kroužku robotiky patří 3. místo v republice na soutěži RoboRave .
- WEX Challenge – úspěšná účast našich programátorů v celostátním kole soutěže.
- KoduCup – vítěz celostátního kola programátorské soutěže KoduCup, kam škola pravidelně vysílá své zástupce, kteří obsazují přední místa.
- Škola dále zapojuje žáky prvního stupně do soutěže Bobřík informatiky, kde se každoročně účastní minimálně 50 dětí.
- Redakce školní televize postoupila do celostátního kola multimediální soutěže Febio Fest pro mládež.

V rámci projektu pro práci s talenty máme tyto sekundární cíle:

- Osvěta mezi rodiči a pedagogy
- Odborné vyhledávání a identifikace talentovaných žáků na 1. stupni naší školy
- Realizace nového kroužku „logiky a programování“ pro nadané žáky
- Motivační exkurze do naučných institucí
- Servis zákonným zástupcům (konkrétním výstupem pro rodiče bude předběžná diagnostika nadání jejich dětí a doporučení navštívit PPP)
- V případě potvrzení talentu žáka, vypracuje škola IVP, umožní maximální rozvoj nadání
- DVPP v oblasti péče o nadané žáky

Proč se věnovat nadaným žákům?

Z našich zkušeností vyplývá, že nadané dítě vykazuje následující prvky chování:

- nudí se v běžné výuce (nepotřebuje tolik opakovat)
- je často přetěžované (soutěže, olympiády apod.)
- mívá problémy např. ve výchovách (tělesná, výtvarná aj.)
- navštěvuje několik kroužků

Aby nedocházelo k utlumení talentu z těchto důvodů, je potřeba zajistit odpovídající přístup k nadaným žákům. Základní body v efektivním a systematickém přístupu k nadaným jsou:

- Odborně a fundovaně identifikovat konkrétní nadané žáky.
- Identifikovat jejich talent.
- Umožnit rozvoj jejich nadání stimulací přirozené touhy po vědění.
- Nebazírovat zbytečně na učivu, které jim nejde.
- Nabízet individuální úlohy a činnosti.
- Korigovat jejich vytížení v souladu s jejich rozvojem.

Ke splnění cílů projektu je důležité navázat spolupráci s rodiči, aby v identifikaci talentu svého dítěte neviděli další školní zátěž. Významná je prvotní osvěta a podání komplexních informací zákonným zástupcům.

Talent a mimořádné nadání nemusí být u každého žáka na první pohled zjevné. Mnohdy je talentované dítě vnímáno svým okolím bez pochopení. Může působit jako rušivý element. Nadané dítě se pídí po důvodech, hledá odpovědi a nachází stále nové otázky. Nerado se věnuje věcem, které je nebaví. Nepotřebuje několikeré opakování a procvičování látky. Potřebuje stále nové stimuly a impulzy pro svůj rozvoj. Pokud je nedostává, naučí se většinou fungovat na nižší výkon a velmi těžko se později restartuje k maximálnímu úsilí. Naučí se projít základní školou bez námahy a při následném studiu už nemusí najít motivaci pro sebe zlepšení. Známe z praxe případy, kdy školy zavádějí „péči“ o nadané žáky formou volnočasových aktivit, které probíhají v rámci školy a kam se dítě jednoduše přihlásí, nebo je zapsáno svými rodiči. Péče o nadané žáky však vyžaduje mnohem zásadnější a systematictější přístup.

Dělej to, co ti jde nejlíp

Naším cílem není nabídnout jen volnočasové a nadstavbové aktivity pro talentované žáky. Hlavním cílem by mělo být změnit dětem s identifikovaným nadáním a mimořádným nadáním celý vyučovací proces. Se zvláštní péčí by se k takovým dětem mělo přistupovat ideálně v každé hodině. Pokud má být inkluze v českém školství celistvá a opravdu funkční, musí tito žáci dostávat minimálně stejnou podporu, jako žáci ohrožení školním neúspěchem. Pokud se tedy naše školní identifikace nadání u žáka potvrdí vyšetřením ve školním poradenském pracovišti, měl by pro takového žáka být vypracován odpovídající IVP, měl by mít nárok na speciální rozvíjející pomůcky, zvláštní učebnice a v neposlední řadě na asistenta pedagoga, pokud si to rozvoj jeho nadání vyžádá. Obrovským otazníkem zůstává, jak přistupovat k předmětům, ve kterých je nadaný žák naopak slabší. Obecně se v českém školství bazíruje na tom, aby žák zvládal veškeré učivo. Představme si, že například žák slabší v jazycích je mimořádně nadaný matematicky. Aby v jazycích dosáhl, alespoň průměrných výsledků, vynakládá obrovské úsilí, které nenese

odpovídající plody. Svůj talent naopak zanedbává a nerozvíjí potřebným způsobem. Výsledkem je frustrované dítě, jehož potenciál v matematice a příbuzných oborech zůstane nevyužitý. Podle renomovaných studií, by bylo ideálním řešením ulevit mimořádně nadanému žákovi v předmětech, ve kterých nevyniká a výrazně rozvíjet a posilovat zejména ty, kde je jeho talent prokázán. Důležité je, aby takto postavený IVP nepoškodil žáka v přijímacím řízení na střední školu v případě, že bude hůře hodnocen v předmětech, kde získal úlevy díky svému nadání pro předměty jiné. Otázkou do široké diskuze v odborných kruzích tedy bude, jak zohlednit tyto principy v přijímacím řízení na střední školy. Nabízí se řešení, aby samo prokázání a identifikace mimořádného nadání a případný IVP na základní škole byl dostatečným důvodem pro přijetí na prestižní střední školy, nebo aby alespoň zajistil žákovi dostatečný počet bodů v přijímacím řízení.

2.5. Základní škola a mateřská škola Proseč

Péče o nadané žáky je zakotvena ve školském zákoně, který konkrétně v § 17 - 19 pojednává o různých možnostech přístupu k talentovaným žákům. RVP ZV a RVP PV umožňují, aby školní, třídní i individuální vzdělávací program, jeho obsah a podmínky, byly dle potřeb a možností rozumně přizpůsobeny mimořádným schopnostem dětí a popřípadě doplněny nabídkou dalších aktivit podle zájmů a mimořádných schopností či nadání dětí. Práce s talentovanými neznamená větší množství práce ve smyslu drilu, biflování, paměťového učení a stresu ze zkoušení. Je to pestrá nabídka rozvoje osobnosti žáka za jeho aktivní účasti. Cílem je podpořit rozvoj osobnosti jednotlivých žáků, rozvoj jejich nadání, rozšíření znalostí a dovedností, které pak uplatní při volbě povolání a dále ve společnosti. Zaměřujeme se na všechny žáky s výbornými předpoklady pro učení, ale i na ty, kteří mají v některé oblasti talent nebo nadání, nikoliv pouze na ty, které PPP diagnostikovala jako nadané žáky. Upřednostňujeme integrovaný způsob vzdělávání, nevytváříme speciální třídy. Využíváme zrychlení v rámci třídy, obohacení učiva, projektové úkoly, prezentace, výzkum (FVTP), samostudium online, učení se navzájem, didaktické hry - hlavolamy, přesmyčky, rébusy, myšlenkové mapy, účast v soutěžích apod.

Organizační a rozvrhové úpravy

Dělené hodiny dle potřeb a předpokladů žáků

- je realizováno ve všech vyučovacích hodinách ČJ na 2. st.
- je realizováno téměř ve všech hodinách AJ
- je realizováno ve všech vyučovacích hodinách M na 2. st.

Využití disponibilních hodin pro rozvoj nadání

- disponibilní hodiny jsou využity pro volitelné předměty v 8. a 9. ročníku

Naše specifika

1. Koordinátor podpory nadání

Na naší škole působí školní koordinátor podpory nadání s touto náplní práce:

- Zpracovává plán podpory nadání,
- Zajišťuje komunikaci mezi školou a rodiči, rodiči a učiteli,
- Komunikuje s vedením školy ohledně strategie školy v podpoře nadání,
- Zjišťuje potřeby školy pro efektivní podporu nadání,
- Má na starosti pomůcky, literaturu a další materiály pro podporu nadání a případně zajišťuje jejich přehled a další rozšiřování,
- Zajišťuje pro učitele vzdělávání v oblasti podpory nadání,
- Sestavuje přehled nominovaných a diagnostikovaných nadaných žáků,
- Spolupracuje s pedagogickým sborem, zejména s třídními učiteli,
- Spolupracuje s dalším školským zařízením, jako jsou PPP, SPC, krajská síť podpory nadání,
- Zajišťuje škole spolupráci se zájmovými útvary, spolky, odborníky z praxe, firmami atd.,
- Sám se neustále vzdělává v oblasti podpory nadání,
- Ředitelka školy a koordinátor nadání spolupracují s oblastními skupinami, které podporují nadané žáky.

Celý pedagogický sbor se vzdělává v problematice podpory nadání, každý učitel absolvoval minimálně jedno, někteří dvě a více školení. Pedagogové mají možnost zúčastňovat se DVPP s problematikou podpory nadání. Za každé DVPP přísluší pedagogům mimořádná odměna.

2. Vzájemné hospitace

U nás ve škole jsou zavedeny vzájemné hospitace pro sdílení zkušeností.

3. Klub Koumáků

Vytipovaným žákům z I. i II. stupně nabízíme ve školním roce 2021/22 docházet do Klubu Koumáků, který navazuje na práci s nadanými a talentovanými žáky v předchozím roce, ale zároveň jsme nabídku obohatili o další nabízená témata:

- Oblast chemie - Zábavná chemie 1. - 3. ročník
- Oblast chemie - Zábavná chemie 4. - 5. ročník
- Oblast chemie - Zábavná chemie 6. - 7. ročník
- Oblast přírodopis - Mikroskopování a přírodovědné pokusy 4. - 5. ročník
- Oblast přírodopis - Mikroskopování a přírodovědné pokusy 6. - 7. ročník
- Český jazyk - Tvůrčí psaní 3. - 5. ročník
- Všeobecný rozvoj - 1. stupeň - plánujeme

V Klubu Koumáků se podle oblasti vyučující zaměřují na: netradiční úlohy, logické hry, řešení rébusů, provádění pokusů apod. Jedná se zejména o náročnější úlohy, které od dětí vyžadují využití vyšších úrovní myšlení. Rozvíjíme tak nejen logické, abstraktní a analytické myšlení, prostorovou představivost, lingvistické nadání, schopnost práce s informacemi a tvořivost, ale také čtenářskou gramotnost a volní vlastnosti, jako systematičnost, pečlivost a vytrvalost.

Další podporované aktivity

1. Vysílání žáků na nadstavbové aktivity
 - Olympiády
 - Sportovní soutěže
 - Umělecké přehlídky a soutěže
 - Vědomostní soutěže
 - Logická olympiáda
 - Jednodenní týmové soutěže
 - Dlouhodobé týmové soutěže
 - Školou organizované výjezdy (Autosalon na ISŠT, veletrhy a festivaly středních škol, FVTP)
2. Školou podporované víkendové akce
 - Talentcentrum průmyslu 4.0 Technecium
 - Vědecké soboty
 - Tematická víkendová soustředění
3. Školou zajišťované zájmové aktivity a nepovinné předměty
 - Kroužek technických dovedností
 - Robotický kroužek
 - Folklorní soubor Prosečský dřeváček
 - Pěvecké sbory
 - Sportovní a pohybové hry
 - Školní časopis
 - PHP a tvorba webu
 - Žákovský parlament
 - Zájmová skupina řešící vlastní projekty žáků - FVTP, GLOBE

3. Identifikace talentu na zapojených ZŠ

3.1. Základní škola Pardubice, Staňkova 128

- Učitel se soustavně vzdělává v diagnostice nadání a mimořádného nadání včetně charakteristických znaků nadání ve školním věku, ve tvorbě PLPP, IVP, v diagnostice nadání v jednotlivých vzdělávacích oborech.
- Realizace pedagogické diagnostiky učitelem:
 - Probíhá s žákem průběžně a dlouhodobě.
 - Získává informace o žákovi v oblasti úrovně dovedností, schopností, motivace a tvořivosti,
 - Zaměřuje se také na osobnostní charakteristiky žáka, které se váží k procesu osvojování učební látky, jako jsou kognitivní styl, strategie učení, kvalita soustředění, sebeřízení, schopnost samostatné a týmové práce, pracovní tempo, vytrvalost apod.
 - Mapuje vliv specifických poruch učení a/nebo chování či zdravotního postižení s ohledem na nadání.

- Na základě získaných dat přizpůsobuje následnou pedagogickou péči potřebám žáka – rozvíjet silné stránky a posilovat slabé stránky
- Pedagogickou péči pravidelně vyhodnocuje.
- **Nástroje diagnostiky učitelem:**
 - Pozorování: při hře, organizovaných činnostech v rámci vyučování i mimo ně (o přestávkách), ale také při mimořádných školních akcích.
 - Rozhovory se žákem, rodiči, školním psychologem, speciálním pedagogem, informace od kolegů z pedagogického sboru včetně vychovatelů školní družiny.
 - Analýzy výkonů žáka: didaktické testy; diagnostické úlohy s rozбором jejich řešení žákem; produkty – výtvarné, slohové práce, vyřešené učební úlohy, projektové výstupy.
 - Plán pedagogické podpory týkající se zejména obohacování a/nebo akcelerace učiva se zohledněním zájmů a mimoškolních aktivit nadaného.
 - Studium zprávy školského poradenského zařízení, případně lékařské zprávy v případě zdravotního handicapu.
 - IVP jeho tvorba, aktualizace, vyhodnocování.
- **Portfolio nadání**
 - Vzniká z dlouhodobé diagnostiky učitele.
 - Obsah portfolia:
 - vybrané ukázky školních a mimoškolních výkonů dítěte (např. záznamy z pozorování žáka
 - kontrolní školní práce,
 - slohové práce,
 - referáty, prezentace,
 - projekty,
 - výsledky soutěží,
 - výtvarné projevy – např. kresby, malby či různá schémata,
 - školní testy z matematiky a českého jazyka,
 - elektronické portfolio žáka zaměřené na rozvoj klíčových kompetencí v 6. až 9. ročník,
 - testy IQ realizované Mensou ČR

3.2. Noe – Křesťanská základní škola a mateřská škola

Východiskem pro identifikaci talentu je pro nás teorie vícečetných inteligencí psychologa Howarda Gardnera. Gardner rozlišuje osm druhů inteligence: lingvistickou, logicko-matematickou, vizuálně-prostorovou, pohybovou, hudební, interpersonální, intrapersonální a přírodovědnou. Je zcela běžné, že žáci vynikají jen v jedné či několika oblastech. Nemůžeme očekávat, že by nadané dítě vynikalo ve všem. Často také pozorujeme, že je dítě nadané v určité oblasti a v jiné je dokonce podprůměrné. Například dítě má vysokou logicko-matematickou inteligenci, ale selhává v oblasti interpersonální. Problémem při identifikaci nadání může být odlišení dítěte bystrého od mimořádně nadaného. Zde se můžeme držet

srovnávací tabulky uvedené v publikaci *Jana M. Havigerová, Blanka Křováčková a kol.: „Co bychom měli vědět o nadání“, strana 11 a 12:*

Bystré dítě	Mimořádně nadané dítě
zná odpovědi	klade otázky
zajímá se	je mimořádně zvědavé
má dobré nápady	má neobvyklé nápady
odpovídá na otázky	zajímá se o detaily, rozpracovává, dokončuje
je vůdcem skupiny	je samostatné, často pracuje samo
se zájmem naslouchá	projevuje silné emoce, přitom naslouchá
lehce se učí	všechno již ví
je oblíbené u vrstevníků	má raději společnost starších dětí a dospělých
chápe významy	samostatně vyvozuje závěry
vymýšlí úlohy a úspěšně je řeší	iniciuje projekty
přijímá úkoly a poslušně je vykonává	úkoly přijímá kriticky, dělá jen to, co ho baví
přesně kopíruje algoritmy úloh	vytváří nová řešení
dobře se cítí ve škole, školce	dobře se cítí při učení

Bystré dítě	Mimořádně nadané dítě
přijímá informace, vstřebává je	využívá informace, hledá nové aplikace
dobře si pamatuje	kvalitně usuzuje
vytrvalé při sledování	velmi pozorně sleduje
spokojené se svým učením a výsledky	je velmi sebekritické

Identifikaci talentu provádí v první linii učitel. Pozoruje a hodnotí výkony žáka, jeho chování a reakce. Pokud se učiteli jeví dítě jako nadané, předá tuto informaci školnímu speciálnímu pedagogovi. Ten provede depistáž a v případě, že se dítě jeví jako mimořádně nadané, doporučí identifikaci pedagogicko-psychologickou poradnou, která pak určí další postup ve vzdělávání žáka. Některé děti jsou nadané, nikoliv mimořádně nadané. S těmi se pak pracuje speciálně na úrovni školy bez toho, že by byly posílány do pedagogicko-psychologické poradny.

Další možností, jak identifikovat talent žáků, je plošný screening, např. Scio testy. Zvláště u introvertních dětí je někdy těžké „objevit“ jejich nadání. Proto je potřeba přistoupit k plošnému testování, které zachytí všechny děti, a následně pracovat s těmi, které dosáhly výborných výsledků, byť třeba jen v jedné oblasti.

3.3. Základní škola a mateřská škola Rybitví

V první fázi realizace projektu Pilotního ověření proběhla identifikace nadání žáků v 1. – 6. třídě. Na naší škole bylo zvoleno několik způsobů identifikace, které byly průběžně prováděny a jejich výsledky porovnány a vyhodnoceny. Jedná se o vytipování talentů prostým pozorováním pedagogických pracovníků ve výuce na základě [teorie mnohočetné inteligence Howarda Gardnera](#), dále pak o metodu dotazníkového šetření, kdy se formou uzavřených otázek obracíme na pedagogy, spolužáky a jejich rodinné zázemí. Při sestavování dotazníků jsme čerpali z odborné literatury tématu nadání (viz např. Fořtíková, 2009), ze zkušeností již realizovaných evropských projektů (např. projekt Identifikace a vzdělávání nadaných a talentovaných dětí – dobrá praxe pro Evropu, rok realizace 2016). Inspirací pro nás bylo také sdílení zkušeností z fáze identifikace nadání na ZŠ Svitavy. Odborné zázemí pro testování nadání žáků pro uskutečnění této fáze zajišťovala doc. PhDr. Šárka Portešová, Ph.D. a Mgr. Michal Jabůrek, Ph.D. z [Institutu výzkumu dětí, mládeže a rodiny Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně](#). Všechny vybrané třídy (1. – 6. ročník) absolvovali test schopností Invenio, který pokrývá dvě oblasti schopností a dovedností žáků - kognitivní (tedy intelektové, jako je myšlení či paměť) a socio-emoční (jako je např. rozpoznávání emocí či řešení sociálních situací). Žáci z vybraných tříd se do tohoto systému testování hlásili se souhlasem zákonných zástupců. Toto testování žáků probíhalo v plánovaném harmonogramu se

zohledněním epidemiologické situace a s přizpůsobením k nařízení karanténních opatření v jednotlivých třídách. Fázi identifikace nadání předcházelo dlouhodobější úsilí pracovníků školy o rozvoj aktivit orientovaných na projevy nadání žáků, motivace žáků k účasti na těchto aktivitách a propagace činnosti školy v této oblasti. Žáci se tedy průběžně účastnili a účastní olympiád a soutěží, jejich činnost je prezentovaná na Dnech otevřených dveří a na www-stránkách školy, facebooku nebo v prostorách školy. Významnou podporou v uskutečňování těchto aktivit je spolupráce se zřizovatelem školy, obcí Rybitví.

Ve fázi vyhodnocení metod identifikace talentu jsme postupovali následovně: U mladších žáků (1. - 6. třída) jsme převážně vycházeli z výsledků testování Invenio. Z tohoto testování vzešlo 7 talentovaných žáků (u šesti z nich byla identifikována rozvinutá schopnost logického myšlení, u žáka ze 6. třídy byla identifikována mimořádně rozvinutá schopnost logického myšlení). U starších žáků (7. a 8. třída) jsme při nominaci talentovaných žáků vycházeli z pozorování učitelů při výuce a výsledků dotazníkového šetření. Tento postup jsme u starších dětí zvolili na základě dlouhodobější interakce pedagog - žák a větší míry zralosti žáka s ohledem na jeho budoucí profesní orientaci. Z tohoto šetření byla nominována 1 žákyně 7. třídy a 1 žák 8. třídy. Zvláštní kategorii nominovaných žáků tvoří 1 žák 3. třídy a 1 žákyně 6. třídy, kteří byli nominováni na základě pozorování učitelů a výsledků dotazníkového šetření, jelikož se ze zdravotních důvodů nemohli zúčastnit testování Invenio a výsledky dvou uvedených metod šetření byly nadprůměrné.

3.4. Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73

Naším hlavním cílem v rámci Pilotního ověření bylo získat schopnost rozpoznat a naučit se identifikovat nadané žáky v mladším školním věku a připravit jim odpovídající podmínky pro jejich rozvoj tak, aby jejich vlohy byly maximálně využity. Náš projekt je zaměřen na úplně prvotní postupy, jak začít talenty vyhledávat, jak je identifikovat a jak se jim následně věnovat.

Při přípravě podkladů pro výběr nadaných dětí, jsme si hned na začátku museli odpovědět na základní otázku "Který věk dětí je pro výběr nejvhodnější a jakým způsobem výběr a identifikaci talentu provedeme". Stejně jako většina základních škol, potýkáme se i my s tím, že nám hodně šikovných dětí odchází v pátém ročníku na víceletá gymnázia. Máme snahu tomuto odlivu nadaných dětí zamezit. Jednou z cest je nabídnout jim a jejich rodičům kvalitní vzdělávací program zaměřený na rozvoj jejich nadání. Rozhodli jsme se tedy, hledat talentované děti ze 3. - 5. ročníků.

Náš projekt se tedy zaměřil zejména na úvodní a zahajovací procesy a úkony, které je potřeba provádět, než začne samotná péče o nadané žáky. Nechceme identifikaci nadání nechávat pouze na schopnostech a možnostech pedagogů. Jsme přesvědčeni, že je potřeba samotnou identifikaci rozložit mezi všechny účastníky vyučovacího procesu. Tedy na žáky, učitele a rodiče. Důvodem je minimalizace zkreslení získaných informací, protože každá z těchto skupin vnímá nadání a talent různou optikou. Když jsme přemýšleli nad způsoby výběru, chtěli jsme dát šanci nejen žákům samotným nám označit děti, o kterých si myslí, že nějakým způsobem vynikají, ale také oslovit jejich rodiče a v neposlední řadě i jejich vyučující. Vymysleli a aplikovali jsme tedy tak zvanou vícestupňovou nominaci k identifikaci nadání.

Metody vícestupňové nominace:

- Nominace vlastními spolužáky

- Nominace rodiči
- Nominace učiteli
- Různé metody testování

Děti, u nichž nastala shoda ve třech stupních nominace, byly zařazeny do širší skupiny nominantů. Když potom probíhalo vlastní testování vybraných ročníků, sledovali jsme širší skupinu zvláště pečlivě.

Prvním stupněm tedy byla nominace samotných žáků. Postup byl následující - dětem jsme přečetli pohádkový příběh obsahující určitou krizi. Jejich úkolem bylo označovat spolužáky, o kterých si myslí, že by danou situaci v příběhu nejlépe vyřešili. Zdůrazňovali jsme, aby zapomněli na kamarádské vazby a snažili se být co nejobjektivnější.

Druhým stupněm byla nominace od rodičů dětí, kterým jsme poslali speciální dotazník. Otázky jsme vybírali z jiných dotazníků volně dostupných na webových stránkách, jen jsme si je upravili pro svou potřebu. Zaměřili jsme se především na informace týkající se zejména dětství a chování jejich dětí v daných situacích. Otázky byly částečně uzavřené nebo s možností doplnění odpovědi. U této nominace je potřeba vnímat různou objektivitu rodičů. Může se stát, že odpovědi nemusí odpovídat realitě - ať už jsou nadhodnoceny či podhodnoceny.

Třetím stupněm byla nominace vyučujících. I zde jsme volili formu dotazníku, kdy nám jednotliví učitelé odpovídali na otázky, které se týkaly zejména projevů dětí během vyučování.

Všechny tři nominace jsme postupně vyhodnotili a propojili. Vyšel nám zajímavý vzorek dětí. Jelikož jsme chtěli dát šanci všem dětem z uvedených ročníků, otestovali jsme je pomocí testů, které nabízí portál Proškoly. Zde jsme vybrali 3 testy, zvláště pro 3., 4. i 5. ročník. Výsledky testů jsme porovnali se vzorkem dětí z třístupňové nominace. Musíme říct, že došlo k zajímavému propojení dětí. Také nám díky testování vyšlo najevo i několik dětí, které nikdo v třístupňové nominaci neoznačil, ale výsledek měly více než uspokojivý. Těmto šikovným dětem jsme od 2. pololetí školního roku nabídli kroužek pro nadané děti, kde si zkoušely různé pokusy, zkoumaly různé věci nebo jezdily na zajímavé exkurze. Dále jsme dětem poskytli testování pomocí Mensy ČR, jejíž zástupce za námi přijel a děti otestoval. U testování portálu Proškoly vidíme výhodu v tom, že známe výsledek daného žáka, zatímco z Mensy nám přišly souhrnné výsledky a je pouze na zákonných zástupcích, zda nám tuto informaci poskytnou. Na základě vícestupňové nominace byly vybrány děti, pro které byl založen Klub nadaných dětí. Zde potom probíhala vlastní péče a rozvoj nadání identifikovaných dětí.

3.5. Základní škola a mateřská škola Proseč

- Učitelé ve svých třídách a předmětech identifikují nadané dítě, mají o nich přehled a vzájemně se o nich s ostatními kolegy informují.
- Třídní učitel poté informuje koordinátora podpory nadání a výchovného poradce. Kontaktují se rodiče, kde se doporučí i vyšetření v ŠPZ, dále se vytipovaný žák zapíše do seznamu nadaných žáků.
- Dětem, které se ve větší míře zajímají o určitý předmět, nabídnou učitele rozšíření vědomostí a znalostí zábavnou hravou formou, odkazy na literaturu, webové stránky či ostatní média.
- Vytipovaným dětem věnujeme zvýšenou a systematictější pozornost.
- Vyučující umožní, aby si žáci mohli výklad doplňovat, připravovat si referáty, účastnit se soutěží.
- Děti mohou též navštívit jiné ročníky nebo třídy, aby prezentovaly své vědomosti či dovednosti.
- Svůj zájem a znalosti ze svého oblíbeného oboru mohou zveřejňovat formou nástěnek, příspěvku do školního časopisu, prezentacemi pro žáky či relacemi prostřednictvím školního rozhlasu.
- Do poznámek v evidenci Klubu Koumáků a dalších aktivit pro nadané žáky uvádíme případný pokrok, úspěchy, změny.
- Učitelé si založí portfolio, kam si učitelé daného předmětu zakládají kopie úspěšných prací, diplomů, ocenění, případně vedou poznámky o účasti v soutěžích či přehlídkách. Portfolio si zakládají i žáci.
- Nadané žáky zapojujeme i do vědomostních a logických soutěží. Systematicky zájemce připravujeme, včetně vytipovaných žáků (5. - 9. ročník) na FVTP.
- Rodičům nabízíme možnost tematických víkendů nebo tábora pro nadané děti,
- pravidelně informujeme o této problematice rodiče. Tyto informace budeme poskytovat rodičům předškoláků, plánujeme dohodnout spolupráci s MŠ.
- Doplňujeme a obnovujeme, na prvním a druhém stupni ZŠ, na přístupném místě pro učitele, složku materiálů, pomůcek, časopisů, které budou vyučující při své práci využívat.

4. Motivace žáků, rodičů, učitelů, propagace na zapojených ZŠ

4.1. Základní škola Pardubice, Staňkova 128

1. **Myšlenka:** systematický přístup
 - Odbourat nahodilost, vytvořit otevřený program přijatý pedagogy
2. **Myšlenka:** respekt k individualitě, tolerance odlišnosti
3. **Myšlenka:** jeden program nestačí
 - Program, který neumožní respektovat individualitu dítěte je nefunkční
4. **Myšlenka:** rozvoj kreativity
 - Kreativita se projevuje jako vynalézavost, jako vznik nového, originálního díla nebo myšlenky.
5. **Myšlenka:** aktivizující metody práce

- Hledání, objevování a experimentování
- Kritické myšlení
- Tvořivé řešení problémů
- Podpora samostatnosti
- Dialog, argumentace, prezentace vlastního názoru, prostor pro otázky
- Emocionální
- Humor, situace ze života
- Kroková řešení

6. **Myšlenka:** pozitivní klima

- Cítím se dobře = přijímám více informací a zajímám se o nové podněty. Pozitivní emoce zvyšují flexibilitu a zdravé sebevědomí.

Motivace v projektu PODCAST

Příprava podcastu probíhala v rámci úzké spolupráce nejprve žák – učitel a později žák – host

- Žák si téma sám, nebo společně se spolužáky vybere a poté připraví osnovu.
- Žáci provádí výzkum tématu a učí se tak kritického myšlení a práci s informacemi.
- Pracují s jejich vlastními znalostmi a dovednostmi, ale také se vždy dozvídají něco nového.
- Témata vybírají taková, která jim jsou blízká a dokážou se na ně tedy nacítit a ztotožnit tak, že téma přijmou za své, a proto je práce na podcastu brána tak, že je to jejich vlastní „díl“ nebo část „dílu“ a že ho vytvořili oni

Celý tento proces je pro žáky velmi motivační, protože vychází od nich samotných a práce na podcastu je baví, naplňuje a těší se na další a už současně při práci na jednom myslí a vymýšlí další.

Propagace

Škola využívá značkovou nebo instituční reklamu.

Propagujeme akce na podporu nadání s logem školy a případně spolku Světa vzdělání formou:

- Textů na webu školy, Světa vzdělání, portálu Klíč ke vzdělání, Mensy ČR
- Textů do regionálních novin,
- Spotů do regionálních televizí
- Podcasty na weby školy

Podpora podměty

Podměty jsou myšleny propagační dárky pro veřejnost, ochutnávky používaných metod práce na podporu nadání, soutěže.

Public relations

Realizujeme formou celoškolských akcí pro veřejnost, kterými propagujeme kulturu školy. Jedná se například o netradiční zápis do 1. ročníku formou gradovaných úloh, dobrovolnictví formou prodejních jarmarků.

Event Marketing

Tvořivé dílny pro veřejnost, celoškolská akademie, sportovní den pro předškoláky, Halloween pro veřejnost. Cílem je zprostředkovat zážitek spojený se školou, její vizí.

Online komunikace

Propagace akcí na podporu nadání na sociálních sítích.

4.2. Noe – Křesťanská základní škola a mateřská škola

Škola nabízí dostatek aktivit pro rozvoj nadání (viz výčet aktivit níže). Proto se další rozvoj školy v oblasti péče o nadané zaměřuje spíše na zlepšování kvality aktivit nežli na rozšiřování počtu nabízených aktivit.

V rámci zaměření na kvalitu aktivit se jeví jako důležité sdílení pedagogické praxe v rámci metodických setkání učitelů. Dále se velmi osvědčuje tandemová výuka, ať už oborová nebo mezioborová. Díky projektu je možné financovat externího mentora, který jednak provádí náslechy v hodinách a dále vede workshopy na téma nadaných žáků.

Díky projektu je možné financovat na škole dva koordinátory nadání. Jejich úkolem je koordinovat aktivity vedoucí k rozvoji nadání žáků. Dále koordinují zapojení nadaných žáků do soutěží, zejména matematických, fyzikálních a přírodovědných. V tandemové výuce pomáhají vyučujícím s identifikací nadání, analyzují situace problémové a mající potenciál rozvoje nadání. Pomáhají vytvářet gradované úlohy a projekty.

Pro rozvoj talentu žáků nabízíme otevřené aktivity (např. badatelské odpoledne), kam se žáci mohou přihlásit na základě vlastního zájmu. Dále nabízíme aktivity uzavřené, které jsou určeny pro žáky identifikované školou jako nadané (např. podpůrná skupina pro žáky s matematickým nadáním).

Z hlediska **motivace nadaných** žáků k dalšímu seberozvoji hrají důležitou roli tyto faktory:

- Osobnostní předpoklady žáka (orientace na výsledek, ctížádost, ...)
- Atraktivita aktivit pro nadané žáky
- příležitosti vytvořené školou (návyk pracovat na své maximum, vrstevnické sdílení, pozornost vůči nadání ve školním životě, ...)
- příležitosti nabízené školou rodičům žáků (zprostředkování dalších aktivit rozvíjejících talent – aktivity Talentcentra, Badatelské soboty, ...)

S rozvojem nadání na naší škole seznamujeme rodiče již od počátku při nástupu dětí do prvního ročníku. Představíme jim portfolio aktivit pro nadané: diferenciaci ve výuce, zájmové kroužky, účast v soutěžích,

podpůrná matematická skupina, školní časopis, konverzace s rodilými mluvčími, školní projekty a další. Osvědčilo se nám pořádat rodičovské schůzky speciálně pro rodiče nadaných dětí. Zde řešíme, jakou podporu by rodiče od školy pro své děti potřebovali. Tím jsou rodiče aktivně vtaženi do součinnosti při rozvoji nadání jejich dětí.

Péči o nadané řeší učitelé intenzivně v posledních dvou letech, předtím byli více zaměřeni na podporu dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzhledem k tomu, že v této oblasti je podpora poměrně vycizelovaná, nastal čas pokrýt i skupinu nadaných žáků. Podporu učitelům v péči o nadané žáky poskytuje externí mentor. Ten jednak chodí na náslechy do hodin a dává učitelům zpětnou vazbu, a dále vede workshopy pro sborovnu o práci s nadanými. Učitelé jsou tak motivovaní pro práci s nadanými žáky.

Propagace

- O aktivitách pro nadané žáky informujeme rodiče v Rodičovském zpravodaji, kde bylo jedno číslo speciálně věnováno péči o nadané.
- O probíhajícím projektu jsme informovali širší veřejnost prostřednictvím zpravodaje městského obvodu Pardubická pětka, číslo 4, ročník 7. – vyšlo v prosinci 2021.
- Uskutečnila se rodičovská schůzka speciálně pro rodiče nadaných žáků.
- O projektech informujeme na našem webu www.skola-noe.cz/projekty.

4.3. Základní škola a mateřská škola Rybitví

Významnou aktivitou v této fázi projektu byla propagační činnost s návazností na rozvoj motivace pro práci na rozvoji nadání u žáků ZŠ. V souvislosti s propagační činností navázalo nové vedení školy na myšlenku bývalé ředitelky školy Mgr. et Mgr. Markéty Hujerové a dokončilo její projekt konference NADÁNÍfest, který se tentokrát uskutečnil dne 17. května 2022. V rámci této akce došlo k propojení aktivity školy s odbornou veřejností a rodičů nejen nadaných žáků.

2. ročník [NADÁNÍfestu](#) byl součástí projektu „Identifikace nadání a práce s nadanými a mimořádně nadanými dětmi a žáky v základních školách Pardubického kraje v rámci projektu Smart akcelérátor Pardubického kraje II“. Akce se uskutečnila v úterý 17. května 2022 v naší základní škole. Mezi 13. a 15. hodinou proběhla odborná konference NADÁNÍfest na téma práce s nadanými dětmi v Pardubickém kraji. Na konferenci jako řečníci vystoupili vedoucí odboru školství a kultury KrÚ PK Mgr. Martin Kiss, krajský koordinátor péče o nadání, NPI ČR Mgr. Bc. Josef Roušar a psycholožka a zástupkyně ředitele PPP Pardubice PhDr. Andrea Šmejdivá společně s kolegyní psycholožkou z PPP Pardubice Mgr. Irenou Dojčánovou.

Od 16 do 18 hodin NADÁNÍfest pokračoval ve spolupráci s Univerzitou Pardubice a organizací Věda nás baví zábavně naučnou stezkou po stanovištích pro děti i dospělé. Přes 200 návštěvníků akce si vyzkoušelo robotické hračky, zkoumání mikrosvěta, vědecké pokusy, hlavolamy a slovní hry, hry v cizích jazycích či šachy.

Program konference konané v rámci NADÁNífestu:

- Mgr. Martin Kiss
 - osobní zkušenost pedagoga
 - systémová podpora práce s nadanými dětmi ve školách (personální, vybavení, soutěže)
- Mgr. Bc. Josef J. Roušar: 1. vstup
 - NPI a KSPN Další možnosti v podpoře nadání
 - Krajská síť podpory nadání = KSPN (4 oblasti činností)
 - Pozvánka na akce
- PhDr. Andrea Šmejdová, Mgr. Irena Dojčánová
 - téměř 20letá zkušenost z praxe práce s nadanými dětmi v Pardubickém kraji
 - vyšetřování kognitivních schopností dětí, spolupráce s rodiči a školami
- Mgr. Bc. Josef J. Roušar: 2. vstup
 - Cílová skupina péče o nadání
 - Cíle péče o nadané
 - Vyvážená inkluze
 - Východočeské síť podpory nadání

4.4. Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73

Motivační část projektu spočívala zejména v informovanosti žáků ve vyšších ročnících 1. stupně naší školy. Dále jsme se zaměřili na včasné a efektivní předávání informací rodičům, kterým jsme od začátku sdělovali záměry a cíle projektu. Důležitou součástí byla i motivace pedagogického sboru.

Motivace probíhala v duchu šíření myšlenek inkluzivního vzdělávání. Pokud má být inkluze kompletní, musíme se stejnou měrou, kterou se věnujeme žákům ohroženým školním neúspěchem věnovat i dětem na opačném konci spektra, tedy dětem nadaným a mimořádně talentovaným.

Propagace podpory nadání probíhá průběžně, zejména pak na webových stránkách školy <https://www.zsmiru.svitavy.cz/cs>. Z tiskových médií o nás psal regionální informační měsíčník Naše město, dále školní časopis Na Míru. O projektu pro nadané žáky byla reportáž v Českém rozhlase Pardubice a také v regionální televizi <https://www.youtube.com/watch?v=JAMxPOGjB0o>.

4.5. Základní škola a mateřská škola Proseč

Rozvoj žáků spatřujeme v těchto směrech:

- Logické, abstraktní, analytické myšlení
- Samostatnost
- Plánování a systematičnost
- Práce s informacemi
- Kreativita a představitivost
- Pečlivost, vytrvalost
- Zodpovědnost za svoji práci
- Práce v týmu
- Lingvistické a prezentační dovednosti
- ICT rozvoj, poznávání nových technologií

Motivace

Žáky se snažíme motivovat především těmito postupy:

- Zapojení badatelsky orientované výuky
- Využití netradičních metod, zábavných a barevných úkolů
- Využití a vyzkoušení netradičních moderních technologií
- Besedy a setkání se zajímavými lidmi
- Exkurze a návštěvy podniků
- Využití v praxi
- Účast na soutěžích a projektech
- Výroba pomůcek z běžně dostupných materiálů (recyklace) a jejich využití
- Žáci se věnují tomu, co je zajímá, podrobně a do hloubky, rozšíření okruhů zájmů

Propagace

O činnosti informujeme na [webových stránkách naší školy](#), ve školním časopisu Šotek a v Prosečském Zpravodaji

5. Aktivity pro nadané žáky v rámci projektu Pilotního ověření na jednotlivých ZŠ a sdílení osvědčených postupů

5.1. Základní škola Pardubice, Staňkova 128

Na projektu #podcastaňkovka128 se podílí žáci všech věkových skupin a na pomoc mají i učitelský tým podcastu.

<https://www.zsstankova.cz/podcast.html>

Žáci pracují na tématech, které jsou pro ně zálibou, které je baví, zajímají a neustále si o nich zjišťují nové informace. S prvním nápadem na téma přichází vždy žáci, samostatně nebo ve skupině, případně ve dvojici. Zaměří se na osnovu daného tématu, společně s vyučujícími prokonzultují možné hosty, společně brainstormují možné otázky, okruhy a témata. Co zatím považujeme za nejosvědčenější, co se přípravy podcastu týče, je podílení a účast žáků samotných. Žáci se nám na podcasty přihlašují sami a dobrovolně. Zahlcují nás tématy a mají velkou spoustu nápadů stále v záloze. Když se jedno dané téma chystá, žáci se podílí dobrovolně, plní zadané úkoly (tvorba možných otázek apod.) a přichází s možnými řešeními. V praxi se nám osvědčilo spolupracovat vždy s žáky, kteří mají zájem se podílet na podcastu. Žáky jsme pozvali přímo my, učitelský tým podcastu, nebo se k nám žáci hlásili sami. Po zkušenosti spolupráce s mnohočetným týmem Sněmu dětí, kdy nebyl vždy zájem u každého stejně velký, jsme se rozhodli již nespolupracovat s velkým týmem. Protože jsou žáci podporováni v práci na tématu, které je samotné baví a zajímá, nestane se, že by žák z daného podcastu odstoupil. Práce na podcastu je motivuje a nemají strach se projevit ani vyjádřit jejich názory. Některé podcasty vyžadují i prostor pro diskuzi a žáky velmi baví si studovat a trénovat, jak vést diskuzi. Co se nejčastěji objevuje, v rámci přípravy je, že žáci potřebují ujištění, že jejich strategie či názor je správná. Od toho právě funguje i v učitelském týmu podcastu a učitelé figurují jako mentoři a koučové. Žák se má vždy o koho opřít a zároveň velice často fungují i žáci v žákovském týmu podcastu a tato pracovní skupina podporuje spolupráci a argumentaci v týmu.

Aktivity v projektu Podcast:

1. Výběr názvu podcastu
2. Pořadí jednotlivých dílů
3. Brainstorming témat
4. Vytyčení cílů pro daný podcast
5. Zhotovení osnovy
6. Tvorba otázek
7. Výzkum témat
8. Kritické zhodnocení kvality
9. Možnosti uspořádání podcastu
10. Specifikace tématu
11. Rozdělení na dílčí podcasty
12. Rozdělení rolí, kdo se o co bude starat
13. Schůze žakovského týmu podcastu
14. Příprava osnovy podcastu
15. Kritický výzkum tématu
16. Brainstorming aktivit, otázek a navazujících otázek pro hosta
17. Učitelský tým: monitoring aktivit
18. Tvorba otázek pro hosty
19. Diskuse nad tématy
20. Diskuse nad otázkami
21. Finalizace otázek
22. Finalizace navazujících otázek
23. Finalizace osnovy a témat
24. Výběr: tématu, učitelů, hostů
25. Pozvánka: sepsání pozvánky do podcastu (učitel, lékař, influencer)
26. Projednání s vyučujícími a žáky
27. Finalizace závěrečné podoby podcastu
28. Řízená diskuze nad sumářem všeho připraveného
29. Nahrávání podcastu
30. Reflexe
31. Konzultace dosavadní práce
32. Zhodnocení veškerých výstupů
33. Provedení podcastu
34. Stříhání podcastu
35. Finalizace a dokončování
36. Sumář podcastu
37. Sepsání úvodního slova (popisek) podcastu
38. Publikování podcastu
39. Zpětná vazba
40. Sebereflexe

Uvedeným aktivitám se věnoval tým žáků průběžně v rámci 10 měsíců realizace projektu #podcastaňkovka#. Dovednosti se nejprve učili a pak v rámci celého projektu zdokonovali.

5.2. Noe – Křesťanská základní škola a mateřská škola

Na škole pracujeme s talenty v několika oblastech:

Práce v hodinách:

- Gradované úlohy, činnostní a projektové vyučování, skupinová práce, využití metod kritického myšlení, využití asistenta pedagoga

Náš tip: Například [matematika prof. Hejného](#) má přímo koncipované učebnice i pracovní sešity s gradovanými úlohami. Stejně tak nakladatelství Šafrán má pracovní učebnice [Čteme s porozuměním každý den](#) s gradováním úloh.

- Depistáž nadaných žáků, jejich nadání i specifické potřeby (Zajišťují třídní učitelé, speciální pedagog, školní psycholog)

Náš tip: Doporučujeme provádět depistáž už ke konci prvního ročníku, aby se nadání žáků podchytilo včas.

- Absolvování některých předmětů o ročník výše (ve spolupráci s PPP – akcelerační nadání)

Náš tip: Doporučujeme provádět depistáž už ke konci prvního ročníku, aby se nadání žáků podchytilo včas.

- Práce s ozoboty (v hodinách IT), Práce s 3D tiskárnou (PVP IT), Práce s beeboty (rozšíření na mladší ročníky)

Náš tip: V minulosti jsme uspořádali projektový den na práci s ozoboty v rámci evropského týdne programování [“EU Code Week”](#).

- Povinně volitelné předměty: PVP – Informatika v praxi; vyučující učí v tandemu s odborníkem z praxe (vlastní zdroje), PVP – Badatelé; propojující obory přírodopis, chemie a fyzika (ve spolupráci s lektory z Technecia); práce na dlouhodobých projektech, jednorázové aktivity

Náš tip: Nabídka povinně volitelných předmětů vzešla z dotazníku zájmu žáků a rodičů. Mohli jsme tak otevřít nabídku povinně volitelných předmětů “na míru”.

- Individuální plány pro nadané žáky navštěvující ZUŠ, sportovní kluby, specializované kroužky; úprava rozvrhu

Náš tip: Nabídka povinně volitelných předmětů vzešla z dotazníku zájmu žáků a rodičů. Mohli jsme tak otevřít nabídku povinně volitelných předmětů “na míru”.

- Zapojení žáků v soutěžích Matematický klokan, matematická olympiáda,

Náš tip: Zde je nutná spolupráce s rodiči žáků. Některé soutěže totiž žáci zpracovávají doma ve svém volném čase.

- Aktivity přímo navazující na vyučování, online konverzace žáků s rodilými mluvčími. Jednou týdně jeden na jednoho (15 min).

Náš tip: Tato aktivita vzešla z kontaktů naší paní učitelky angličtiny s rodilými mluvčími z Anglie a Irska, kde paní učitelka několik let pobývala. Nakontaktovala své známé a domluvila s nimi online konverzace s dětmi. V jiných školách by se tato aktivita dala uskutečnit například s partnerskou zahraniční školou, pokud škola takovou má.

- Exkurze do vybraných technologických provozů (zejména v rámci Pracovních činností a přípravy na budoucí povolání)

Náš tip: Velmi doporučujeme zajímavou exkurzi do provozu firmy [JHV engineering](#), která se zabývá technologiemi 4.0

- Roční projekty žáků 9. tříd související s jejich dalším profesním směřováním

Náš tip: Žáci si na začátku devátého ročníku zvolí profesi, kterou chtějí prozkoumat. Absolvují individuálně exkurze na pracoviště, rozhovory se zaměstnanci apod. Mohou i vyrobit nějakou věc, která souvisí s jejich profesním směřováním. V závěru roku pak prezentují svá zjištění a výrobky před publikem a hodnotící komisí. Nejlepší projekty jsou ohodnoceny darem.

- Podpůrná skupina pro žáky s matematickým nadáním

Náš tip: Protože nám již nestačily učitelské kapacity, podpůrnou matematickou skupinu v našem případě vedl spolupracující rodič.

Mimoškolní aktivity

- [Školní časopis Maják \(mediální gramotnost\)](#)

Náš tip: Vedeme žáky k maximální samostatnosti. Žáci si přidělili různé role: šéfredaktor, zástupce šéfredaktora, správce webu atd. Do časopisu přispívá řada žáků.

- Kroužek Malí badatelé

Náš tip: Jedná se o otevřenou aktivitu, to znamená, že se mohou přihlásit všichni žáci, nejen nadaní. V kroužku se pracuje heuristickou a prožitkovou metodou.

Školní poradenské pracoviště

- Speciální pedagog, školní psycholog a kariérový poradce ve spolupráci s vyučujícími poskytují podporu i nadaným žákům

Náš tip: Školní kariérový poradce spolupracuje s Centrem celoživotního vzdělávání a Úřadem práce.

5.3. Základní škola a mateřská škola Rybitví

V závěrečné fázi projektu na [ZŠ a MŠ Rybitví](#) jsme pokračovali v práci s rozvojem talentu u vytipovaných žáků. Pracovali jsme s výukovými pomůckami, a to zejména v nadstandartní výuce cizích jazyků. Byly pořízeny slovníky, cizojazyčné knihy, interaktivní knihy, deskové hry a nástěnné obrazy, se kterými pracovali nadaní žáci individuálně pod vedením pedagoga. Při této práci jsme se zaměřili na upevňování výslovnosti, rozšiřování slovní zásoby a kreativní práci s ní a upevňování syntaktických struktur cizího jazyka. Nadstavbově jsme také rozvíjeli volný řečový projev v cizím jazyce. V německém jazyce výuka probíhala i nadále pod vedením vysokoškolského pedagoga – odborníka, v anglickém jazyce probíhala výuka pod vedením rodilého mluvčího. Výuka českého jazyka – rétoriky byla rovněž realizována podle plánu se zaměřením na vybrané kapitoly verbálního i neverbálního projevu a práce s hlasem.

Motivační aktivitou v rámci projektu byla [plánovaná exkurze do vědecko-zábavního centra iQLANDIA](#). Akce se zúčastnili nadaní žáci ze všech tříd ZŠ a MŠ Rybitví.

Exkurze se uskutečnila dne 3. května 2022. Akce se zúčastnilo 11 dětí z 1. – 8. ročníku. V průběhu exkurze jsme navštívili následující expozice: Živly, Geo, Člověk, Smysly, MatematikUm a Vodní svět. Žáci měli možnost pracovat s většinou exponátů. Pro ilustraci některé aktivity uvádíme níže. V expozici Živly si žáci vyzkoušeli udržet rovnováhu na simulátoru zemětřesení. Zkusili stát pevně nohama na zemi při nárazech větru o síle vichřice. Obalili se obří bublinou. Měli možnost namířit světlo na solární panely a pozorovat energii jimi uvolněnou. Expozice Geo představuje planetu Zemi. Žáci zažili výcvik astronautů. Modelovali moře a sopky v interaktivním pískovišti. Pozorovali, jaký vliv má na atmosféru skleníkový jev. V nejrozsáhlejší expozici Člověk se žáci dozvěděli mnoho informací o lidském těle a otestovali své tělo.

Zjišťovali kapacitu plic. Zkoušeli převzít funkci srdce a přepumpovat co nejvíce krve. Vyzkoušeli si obdobu laparoskopické operace. V expozici Smysly žáci otestovali svůj zrak, hmat, čich i sluch. Dívali se na svět kočičíma, psíma nebo koňskýma očima. Testovali prostorové vidění. Poslepu sahali na předměty a určovali, co drží v ruce. Poznávali různé vůně. Zjišťovali, jak na mozek působí různé optické klamy. Expozice MatematikUm obsahuje soubor didaktických pomůcek a programů, které jsou zaměřené na kritická místa učiva a matematiku v praxi. Žáci všech věkových kategorií si zde našli pomůcky, se kterými pracovali. V interaktivním vodním korytu expozice Vodní svět žáci nastavovali mlýnky, trubky, trysky a osvojili si princip zdymadla. Kreslili vlastní obrazce na unikátní vodní stěně. Rovněž jsme zhlédli čtyři doprovodné programy: Ohnivé tornádo (simulace jevu), Symfonie blesků (využití Teslova transformátoru), Pokecej s robotem Thespianem (oživlý humanoidní robot) a Hrající fontána (kombinace hudby, barev a vody). Mladší žáci měli možnost si odpočinout a hrát zábavné hry v relaxačních prostorách.

Důležitou součástí nadstandardní výuky bylo vyhodnocení aktivit nabízených talentovaným žákům ve výše uvedených předmětech v průběhu školního roku. Proběhlo v posledním týdnu školního roku formou neformálních rozhovorů vyučujících s žáky. Žáci velice kladně hodnotili využívání zakoupených pomůcek ve výuce cizích jazyků. Nejvíce je oslovila četba autentických textů a následná tvorba vlastního textu v jakémsi “metajazyce”, kdy tvoří český text a používají v něm klíčová slova z cizího jazyka. Dále velice pozitivně hodnotili výuku s rodilým mluvčím, který práci s nakoupenými pomůckami doplňoval hrou na ukulele. Příjemným zjištěním bylo, že žáky velice zaujala výuka rétoriky. Z pohledu pedagoga lze konstatovat, že žáci věnovali látce spontánně pozornost a spontánně se zapojovali do zadaných úkolů, kdy i nad rámec zadání přispívali vlastními zkušenostmi, náměty a tématy, které dokázali pod vedením pedagoga zpracovat do formy odpovídající zadané komunikační situaci. Celkově lze říci, že nabízené nadstandardní aktivity společně se zapojením kvalifikovaných odborníků a za využití zakoupených pomůcek výrazně přispěly k rozvoji talentu u vytipovaných žáků. Realizací tohoto projektu na škole jsme získali důležitý propagační nástroj podpory talentu mezi rodiči, žáky a učiteli.

5.4. Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73

Prvním úkolem realizátorů projektu byla propagace na půdě školy a mezi rodičovskou veřejností. O identifikaci nadaných jsme informovali na třídních schůzkách, prostřednictvím webu školy. Proběhlo také společné setkání vedení školy, realizátorů projektu a rodičů dětí ze tříd, kde byla plánována identifikace nadání.

<https://www.zsmiru.svitavy.cz/cs/aktuality/a/dejme-sanci-nadanym-ii>

<https://www.zsmiru.svitavy.cz/cs/aktuality/a/setkani-s-rodici>

Druhým krokem v realizaci projektu byla samotná identifikace nadání u dětí vybraných ročníků. Podrobné postupy vícestupňové nominace a principy identifikace rozebíráme v příslušné kapitole.

Pro děti s identifikovaným nadáním vznikl Klub nadaných dětí. Jedná se o zájmový kroužek, jehož činnost je velice rozmanitá. Hrajeme deskové, luštíme šifry, badáme, děláme různé pokusy a hádanky. Dále chodíme do přírody, kde pomocí lupy pozorujeme rostliny a živočichy, kteří žijí v okolí našeho města. Některé vzorky přírodnin, květin či drobných živočichů si odnášíme do školní laboratoře, kde je následně

zkoumáme mikroskopem. Také k pozorování vzdálenějšího okolí města, využíváme školní dalekohled. V odpoledních hodinách s dětmi navštěvujeme místní knihovnu, která pro děti nabízí vzdělávací programy. Zde jsme se seznámili s virtuální realitou a robotikou – kde si žáci sami naprogramovali roboty a vyzkoušeli virtuální realitu.

<https://www.zsmiru.svitavy.cz/cs/aktuality/a/exkurze-nadanych-deti-v-pardubicich>

Díky Klubu nadaných dětí vstoupila škola do spolupráce se společností Mensa ČR. Máme tak další komfortní službu pro rodiče nadaných žáků. Přímo ve škole probíhá standardní testování IQ žáků.

<https://deti.mensa.cz/index.php?pg=knd&cid=328>

Součástí kroužku jsou i exkurze do zajímavých interaktivních institucí. V letošním školním roce jsme jeli do pardubického Ekocentra Paleta, kde si žáci vyzkoušeli vyrobit svůj vlastní papír a zkoumali věci z přírody, které našly v nedaleké zahradě. Dále jsme v Pardubicích navštívili IQ park Ideon. Zde si děti vyzkoušely interaktivní atrakce. V květnu jsme se jeli podívat do olomoucké Pevnosti Poznání. Tady si děti vyzkoušely různé interaktivní aktivity. Na přání žáků jsme zajistili únikovou hru Mistr úniku, kde si děti procvičily logické myšlení. Pomocí různých šifer, hlavolamů a různých dalších nápověd, měly co nejrychleji otevřít šest zámků a dostat se ven. Tato aktivita se dětem líbila nejvíc.

<https://www.zsmiru.svitavy.cz/cs/aktuality/a/exkurze-v-olomouci>

Talenty a nadání je potřeba rozvíjet v co největší šíři. I proto je nedílnou součástí práce našeho Klubu nadaných dětí i badatelská činnost a zkoumání přírody a jejích zákonitostí. Kromě nejrozličnějších fyziologických pokusů vyrazí děti také na poznávací vycházky do okolí města.

<https://www.zsmiru.svitavy.cz/cs/aktuality/a/vychazka-do-prirody>

Klub nadaných dětí bude ve své činnosti pokračovat i v budoucích letech, stejně jako všechny aktivity, které jsme díky tomuto projektu mohli zařadit do našeho školního života.

Pokud bychom měli zmínit negativa projektu, tak většina z nich vyplývá z jedinečnosti každé osobnosti nadaných žáků. Většinou se jedná o nadprůměrně inteligentní děti, které mají navzdory nízkému věku již profilované zájmy. Je těžké děti společně zabavit a zaujmout pro společnou aktivitu. Každého zajímá něco jiného, každé dítě má jiný koníček, ale v kroužku dělají všichni totéž, nelze všem vyjít vstříc současně. Žáci se do Klubu nadaných dětí nepřihlásili z vlastního zájmu, pro tuto aktivitu byly vybrány na základě vnější nominace. Je to pro ně kroužek navíc.

Řešení negativních stránek: V příštích letech se musíme mnohem více zaměřit na počáteční vnitřní motivaci žáků, aby sami toužili do tohoto klubu patřit. Zvážit dělení skupin z různých ročníků, efektivnější, ale náročnější je tvořit skupiny dětí buď ze stejného ročníku, nebo se stejnými zájmy. To však není v rámci jedné běžné základní školy možné, protože dětí tohoto typu nejsou na školách desítky. Zvažujeme spolupráci s ostatními školami v regionu. Důležité je skloubení času kroužku se zájmovými kroužky dětí, tyto děti se vždy účastní více zájmových aktivit.

Mezi jednoznačná pozitiva projektu patří evidentní a dobře pozorovatelný rozvoj nadaných dětí. Rozšiřování jejich obzoru, obohacování o nové impulzy. Aktivita, která děti baví, probíhá s nadšením a zapáleně s elánem zadaný úkol řeší. Dále se nám osvědčuje spolupráce mezi ročníky, starší žáci jsou ochotni vymyslet program pro mladší žáky ze skupiny.

Redakce školní televize zpracovala o celém našem projektu hezkou dokumentární reportáž, která je k dispozici zde:

<https://www.youtube.com/watch?v=drIYBqHQDms>

Celkově hodnotíme účast v projektu a jeho výsledky velmi pozitivně. Projekt ovlivnil žáky ve třech ročnících naší školy, došlo k navázání spolupráce s rodiči nadaných dětí a svoji činnost zahájil Klub nadaných dětí. Tento jednoletý projekt nastavil metody a postupy naší práce v této oblasti do dalších let.

5.5. Základní škola a mateřská škola Proseč

Projektové aktivity se stavěly již na vybudovaném a prověřeném partnerství aktérů.

Na vzdělávacích aktivitách jsme spolupracovali s odborníky z východočeského talentcentra Technecium, Gymnázia Mozartova Pardubice, PŘF UK, high tech firmy JHV Engineering, Recetox, Tereza - vzdělávací centrum, Východočeského muzea Pardubice.

Projektové aktivity:

1) Celoroční badatelský projekt pro talentované žáky se dvěma tématy:

- Mikroplasty - Znečištění povrchových vod mikroplasty na Prosečsku.

Cílem bylo se pokusit vyvinout techniku a metodiku detekce mikroplastů v povrchových vodách, která bude ověřena na vybraných zdrojích mikroplastů, zejména z domácností. Následně byla použita technika k analýze znečištění povrchových vod na vybraných lokalitách podél vodního toku včetně vody z lokální ČOV v mikroregionu Prosečsko.

- Monitorování environmentálního stavu vegetace s využitím satelitních dat a dalších metod dálkového průzkumu Země.

Cílem bylo seznámit žáky s metodami GIS a naučit je využívat družicové snímky při hodnocení stavu vegetace. V rámci projektu se naši žáci zaměřili především na stav vegetace po výskytu lýkožrouta smrkového. Online jsme se také spojovali s externím koordinátorem s p. Mgr. Alexandrem Prokopem a s odborným konzultantem p. Mgr. Josefem Laštovičkou PhD z PŘF UK Praha.

Jeden z prvních výjezdů byla návštěva Technecia v Pardubicích ([článek](#), [foto](#)).

S projektem jsme se zúčastnili festivalu FVTP. Nejdříve jsme postoupili z online okresního kola ([článek](#), [foto](#)) do krajského kola ([článek](#), [foto](#)), kde jsme vyhráli studijní stáž do Francie. Náš projekt byl představen na mezinárodním setkání CZECH GLOBE, který se konal v květnu ve Zbirohu ([článek](#)).

Součástí našeho bádání byla také exkurze, a to na PŘF UK, katedru aplikované geoinformatiky a kartografie ([článek](#), [foto](#)), kde nás čekal bohatý program z oblasti geoinformatiky.

Sdílení tipů, klady, zápory:

Co se týče celoročního projektu Snímkování a Mikroplastů, tak tyto projekty probíhaly ještě stále zatíženy covidem a častou absencí žáků či učitelů ve škole. Projekt Mikrosplasty tak probíhal v minimalistické formě, protože filtrovat a mikroskopovat online nelze.

Projekt Snímkování však žáci mohli zpracovávat i online a tak zde byly znát mnohem lepší výsledky. Možnost pracovat online na této části projektu se nám tak velmi osvědčila. Žáci pracovali průběžně ve svém volném čase či jsme je uvolňovali z předmětů jako VV nebo PČ, kdy jsme pracovali na posteru nebo tvořili prezentaci.

Zhodnotili jsme, že vzhledem k náročné cestě do Prahy na PŘF UK, by příště bylo lepší spíše pozvat externího odborníka k nám do školy.

2) Kroužky

- Tvůrčí psaní

Žáci 4. a 5. třídy se setkávali jednou týdně, seznamovali se s různými druhy textů, žánrů, s technikami psaní. Hlavním cílem pak bylo vytvořit své vlastní autorské texty, práce, a to jak na dané, tak volné téma. Několik prací bylo posláno do literárních soutěží, dočkali jsme se i několika ocenění

Sdílení tipů, klady, zápory:

Žáky bavila možnost vyzkoušet si různé styly a žánry při tvorbě svých vlastních prací. Zaujala je například oblast poezie, která pro žáky základních škol není příliš lákavá. Vyzkoušeli si jak moderní poezie, tak i poezii "klasickou". V této oblasti jsme hned při prvním pokusu uspěli v okresním i krajském kole literární soutěže. Osvědčila se nám práce s materiály spisovatelky Markéty Dočkalové, zejména [Vyprávěj příběhy! rádce mladého spisovatele](#) a také pracovní listy [Vstupte do literárního doupěte](#) od Kláry Smolíkové. V příštím roce plánujeme využít některé z dalších publikací této autorky, např. [Fantastické psaní](#). Na jejich stránkách <http://klarasmolikova.cz/> lze nalézt mnoho dalších publikací zaměřených na rozvoj tvůrčího psaní a čtenářské gramotnosti. V budoucnu se plánujeme inspirovat i dalšími knihami této autorky. Nabízí také besedy, vzdělávací programy a workshopy nejen pro žáky, ale také pro učitele. Dále jsme využívali materiály nebo nápady na práci v jednotlivých lekcích z webové stránky <http://www.ctenarska-gramotnost.cz/>. K některým materiálům se lze dostat i bez registrace. Po registraci však může v případě potřeby pedagog využít i celé zpracované výukové lekce.

Žáci v kroužku pracovali jednou týdně po dobu 1 vyučovací hodiny. Nutno podotknout, že toto žáci i vedoucí pedagog vnímali jako nedostačující. Sotva se ponořili do práce, už museli končit. Práce tak musela být rozdělena do několika hodin s týdenními rozestupy. Mnohem přínosnější a efektivnější by byl blok 2 vyuč. hodin, případně 1 vyučovací hodina např. 2 x týdně. Nejideálnější by bylo lekce tvůrčího psaní zařadit přímo do výuky ČJ. Pro inspiraci doporučujeme zhlédnout video [o dílně psaní](#).

- Modelování a 3D tisk

Žáci se postupně seznamovali s programem FreeCAD a posléze začali tisknout i svoje vlastní výrobky. Pracovali nejdříve na starších tiskárnách, které nám darovalo město Proseč, později, když si byli v práci jistější, začali pracovat na nově zakoupených 3D tiskárnách. Součástí kroužku byla exkurze do Technecia a firmy JHV Engineering v Pardubicích.

Sdílení tipů, klady, zápory:

Žáci byli velice rádi, když měli možnost modelovat svůj vlastní návrh a možnost samostatného zkoumání možností, jak pracovat s programem. Zajímavé žákům připadali i nákresy z reálného života, která mají praktické využití. Na složitější projekty by bylo lepší vymezit více času než pouze jednu hodinu, avšak pro menší projekty byla hodinová dotace ideální.

- Mikroskopování a barevná chemie

Kroužek probíhal každý čtvrtek pro mladší žáky 4.-5. třídy a v pondělí pro starší žáky z 6. - 7. tříd. Kroužek měl dvě vedoucí, které se každý týden střídaly. Jedna vedoucí se zabývala mikroskopováním a aktivitami s ním spojenými, další vedoucí se pak věnovala části chemické.

Žáci se zabývali zajímavými tématy jako:

- Mikroskopování: prvoků, mšice, buňky cibule, květy vrby jívy
- Mobilní aplikace PlantNet a Google photo při určování přírodnin přímo v terénu
- Využívali jsme také nově zakoupené pomůcky (poznávací kartičky, leporela) při pozorování v terénu.
- Rozložení chuťových pohárků na našem jazyku
- Kvašení
- Sopečná činnost
- Daktyloskopie
- Fyzikálně-chemické reakce, např. rozdíl hustot kapalin, nemísitelnost kapalin, tvorba oxidu uhličitého
- Filtrace za pomoci aktivního uhlí
- Kapalinová chromatografie
- Neneutonská kapalina
- Povrchové napětí

Práce v kroužku byly vedeny především prakticky. Důraz byl kladen na to, aby veškeré pokusy byly pro děti srozumitelné a mohly si je vyzkoušet i doma. Součástí kroužku byla exkurze do Technecia a terénní exkurze k Bohdanečskému rybníku a do Gymnázia Mozartova ([článek](#), [foto](#)). Výborná byla spolupráce s Mgr. *Liborem Prausem*, PhD z Východočeského muzea v Pardubicích. Jednalo se o velmi kvalitní přednášku a ukázkou vodních živočichů, ptactva a rostlin v terénu. Na Gymnázium Mozartova následovala krátká exkurze a pozorování odebraných vzorků v terénu.

Sdílení tipů, klady, zápory:

Žáci velmi bavilo mikroskopování, a to především vytváření vlastních preparátů. Žáci velmi oceňovali možnost svobodného rozhodování, a to především v tématech, kterými se chtěli zabývat. Práci si řídili ve skupinkách sami, vedoucí zastával roli pozorovatele a poradce.

V mladším oddělení kroužku Koumáků (4. - 5. třída) nám hodinový kroužek plně vyhovoval. U starších žáků (6. - 7. třída) bychom doporučili spíše dvouhodinový kroužek, při kterém by se dalo k jednotlivým tématům hlouběji probrat.

- Robotika a základy programování - Lego Mindstorms / M- Bot

tento kroužek se nám nepodařilo z personálních důvodů zajistit. Proto jsme se rozhodli uskutečnit robotická setkání u nás ve škole. Ve spolupráci s Techneciem si děti z pátého ročníku vyzkoušely postavit své roboty ([článek](#), [foto](#)). Starší žáci z druhého stupně se pak pokoušeli uvést roboty do pohybu.

Sdílení tipů, klady, zápory:

Stavba robotů žáky velmi bavila, bylo obtížné aktivitu ukončit. Časově náročné pak bylo skloubit výrobu robotů s naprogramováním. Příště bychom určitě tyto aktivity rozdělili, tzn. jeden celý den věnovat pouze robotice, druhý celý den pouze programování.

Pro velký úspěch jsme se rozhodli od následujícího školního roku spustit, ve spolupráci s Techneciem, kroužek **Soboty s Roboty**, který bude probíhat vždy jednu sobotu v měsíci u nás ve škole.

Celkové zhodnocení:

Odhadujeme, že z projektu bylo podpořeno cca 30 žáků a čtyři vedoucí. Především účast na celoročních projektech hodnotíme jako obzvláště přínosnou. Žáci si vyzkoušeli nové pomůcky, postupy, materiály, se kterými se na základních školách běžně nepracuje. Zároveň velmi oceňujeme exkurze, ať už do Technecia, na PŘF UK, do NPR Bohdanečské rybníky, do firmy JHV Engineering, kde si žáci vyzkoušeli konkrétní dovednosti v praxi. Přínosné jak pro žáky, tak pro vedoucí bylo robotické setkání u nás ve škole. Kroužky celkově podpořily především představivost a kreativitu, ale i samostatnost, týmovost a odpovědnost za odvedenou práci. V příštích letech se zaměříme především na rozvoj vnitřní motivace žáků a na nastavení časů kroužků vzhledem k dalším mimoškolním aktivitám.

6. Vyhodnocení pilotáže

Cílem projektu bylo vytvoření metodiky pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky na základních školách pardubického kraje. Systémový přístup pro práci s talentem se zdá spíše těžko dosažitelný. Toto vyplývá i z unikátnosti každého nadaného a mimořádně nadaného žáka, kde by měl být, v tom nejlepším případě, zvolen maximálně individuální přístup a péče. S ohledem na současný stav a nastavení českého školství je myšlenka absolutně individuálního přístupu pro práci s nadáním spíše utopická.

Z výstupů a pozorování zapojených základních škol jsou však patrné jisté podobnosti, které lze bezesporu více či méně systémově využít. Metodika uvádí přístupy a sdílení osvědčených postupů škol, které mají s prací s nadanými žáky dlouholeté zkušenosti. Stává se tedy inspirací pro všechny školy pardubického kraje i mimo něj.

Prvním základním předpokladem systémového přístupu k nadaným na ZŠ je existence oficiálního dokumentu, který deklaruje závazek školy a zachycuje celkový koncept péče o nadané. Tento dokument musí být dobře strukturovaný, jasný a srozumitelný. Současně musí poskytovat maximum informací ohledně přístupu k nadání na konkrétní ZŠ. S dokumentem je celý pedagogický sbor školy srozuměn a ztotožňuje se s ním. Pro koncept školy pro práci s nadanými je vhodné zajistit maximální viditelnost tak aby, nejen kolektiv školy, ale rovněž kdokoliv ze strany veřejnosti mohl nahlédnout a přesvědčit se o nadstandardním přístupu k nadaným. Tohoto dokumentu se tedy dá využít jakožto propagačního nástroje, jako oficiální deklarace, která škole zajistí vyšší prestiž a motivuje nově příchozí i stávající žáky dosáhnout vyšších cílů. Společně se samotnými aktivitami pro nadané pak přináší škole větší zájem uchazečů a rovněž může zajistit i nižší odliv nadaných žáků na víceletá gymnázia.

Včasná identifikace talentu je naprosto zásadním krokem v péči o nadané. Každá ze zapojených škol do Pilotního ověření se opírá o dlouhodobé pozorování žáků pedagogy. Tento přístup je vhodné doplnit soustavným proškolením pedagogů z dané oblasti. Nadstavbou identifikace učitelem jsou dále portfolia žáků, které zakládá učitel i žák, kde je zajištěna evidence nadprůměrných výsledků studia doplněná například o poznámky pedagoga. Všechny zapojené školy se shodují na maximálně komplexním a systematickým přístup, kde je v ideálním případě následující posloupnost identifikace pedagogem: Pedagog – třídní učitel – speciální pedagog/koordinátor podpory nadání – pedagogicko-psychologická poradna (v případě mimořádného nadání). V rámci Pilotního ověření vznikl nový koncept pro identifikaci talentovaných žáků. Jedná se o vícestupňovou identifikaci, kterou již některé zúčastněné školy implementovaly s velmi dobrými výsledky. Tímto byl tento přístup ověřen a vyhodnocen jako funkční. Vytvořená vícestupňová identifikace je blíže popsána v příspěvku ZŠ Svitavy a obsahuje 4 základní kameny: Identifikace učiteli, identifikace žáky, identifikace rodiči a využití dostupných screeningových platforem. Dle zapojených škol je dobré identifikaci žáků provádět již v 1. třídě a poté průběžně v dalších ročnících, tak aby se podchytilo maximum talentů. Včasné podchycení talentovaného žáka pak vede k daleko lepšímu rozvoji. Aktivity spojené s identifikací talentu by měli být nejintenzivnější v prvních 5ti letech ZŠ. Po této době může docházet k odlivu nadaných na víceletá gymnázia. Tento odliv je samozřejmě přirozenou součástí současného školství u nás. Pokud však dokáže základní škola, zaměřující se na práci

s talentem, nabídnout péči a aktivity šité na míru daným potřebám a rozvoji nadaného žáka, může se tento odliv „mozků“ snížit.

Dalším velmi důležitým aspektem je motivace žáků, rodičů, učitelů, škol, k tomu aby vůbec došlo k samotné identifikaci a poté i následnému rozvoji talentu. Ideální kombinace v tomto případě je zapálený žák, zapálený rodič, učitel a samozřejmě škola. Sám koncept školy pro práci s nadanými je neodmyslitelně spojen se zapálenou školou, kde můžeme najít zapálené pedagogy s nadstandardním přístupem, znalostmi a zkušenostmi s prací s talentovanými žáky. Samozřejmě zde existuje celá řada stimulů, které dokáží podpořit a zvýšit motivovanost v této oblasti. Následuje sdílení osvědčených přístupů k motivaci výše zmíněných na jednotlivých zapojených ZŠ. Na základní škole Staňkova se uplatňuje šest následujících myšlenek: systematický přístup, respekt k individualitě, jeden program nestačí, rozvoj kreativity, aktivizující metody práce, pozitivní klima. Kombinace těchto klíčových bodů zajišťuje ZŠ Staňkova vysokou motivovanost na všech úrovních. Ke zvýšení motivace pořádá ZŠ Noe workshopy pro učitele s externím mentorem, schůzky pro rodiče nadaných žáků, badatelské soboty, nebo například tematické exkurze. ZŠ Rybitví vsází v této oblasti na motivační konferenci NADÁNÍfest. Tato konference vznikla speciálně kvůli podpoře nadání a bývá zpravidla doplněna zábavně-vzdělávacím programem pro děti i dospělé. Tato škola má rovněž velmi dobré vazby na vysoké školy a této skutečnosti využívá ve prospěch rozvoje nadání. Měli byt inkluze kompletní, musíme stejnou intenzitu a úsilí věnovat nejen žákům ohroženým školním neúspěchem ale rovněž žákům nadaným a mimořádně nadaným. Toto je příklad motivace a hlavní myšlenka ZŠ Svitavy. Dalším nástrojem motivace této školy je osvěta a vysoká informovanost žáků, s kterou také souvisí včasná a efektivní komunikace s rodiči. Poslední zapojená škola je ZŠ Proseč, která pro své žáky organizuje badatelsky orientovanou výuku, netradiční moderní technologie, besedy se zajímavými lidmi, exkurze, soutěže a projekty.

V rámci pilotního ověření měly zapojené školy připravené projekty na různá témata. ZŠ škola Staňkova měla svůj projekt zaměřený na natáčení školního podcastu s názvem „#podcastaňkovka128“. V průběhu jednoho roku natočili celou řadu dílů a nasbírali cenné poznatky. Díky komplexnímu přístupu byl patrný samostatný zájem a práce dětí na podcastu, učitel zde funguje jako mentor. Odpustili od kvantity a zvolili menší počet skutečně zainteresovaných žáků. S žáky se vedla otevřená diskuze a díky tomu se zajistil maximální zájem o problematiku podcastu. Rozvoj nadání ve škole s heterogenními třídami bylo téma ZŠ Noe, která v rámci projektu nasbírala celou řadu zajímavých tipů pro budoucí následovatele. Velmi kladně hodnotili identifikaci talentu již na konci 1. ročníku. Pro práci s nadanými využívali gradované úlohy, zajišťovali projektové dny, zavedli povinně volitelné předměty pro žáky „na míru“. Dále intenzivně komunikovali s rodiči o volnočasovém zapojení žáků do soutěží. Mimo jiné také realizovali roční projekty žáků 9. tříd (vyber si profesi). V případě nedostatečné kapacity ZŠ využívali doplnění školních kapacit z řad rodičů. Taktéž oceňují maximální samostatnost žáků na projektech. Základní škola Rybitví se do programu zapojila projektem: „Rozvíjíme jazykové nadání“. Velmi se jim osvědčily tematické exkurze, četba autentických textů v cizím jazyce, nebo třeba rodilý mluvčí, který v mezičase rozptyloval žáky hrou na ukulele. Velice se osvědčila také tvorba textů v tzv. „metajazyce“ kde v českém textu nahrazovali žáci klíčová slova cizím jazykem. Projekt s názvem „Dejme šanci nadaným II“ ZŠ Svitavy byl primárně zaměřen na vytvoření a implementaci komplexního systémového přístupu k identifikaci talentu. Navržená víceetapová nominace se jeví jako efektivní nástroj pro identifikaci nadání a toto tvrzení bylo podpořeno dalšími zapojenými ZŠ. Svitavská ZŠ vytvořila klub nadaných dětí a zvažují vytvoření skupin se stejnými

zájmy (možné rozšíření do ostatních ZŠ v regionu). Dále vidí jako zásadní skloubení času více kroužků nadaných žáků. Velmi se jim taktéž osvědčila spolupráce mezi ročníky (starší vymýšlí program mladším). Prosečská ZŠ se do programu zapojila s projektem „Prosečský_TALENT21“. Této škole se osvědčily celoroční badatelsky-orientované projekty (iniciativa Globe), kroužek tvůrčího psaní a moderní technologie ve výuce (3D tisk). Pro rozšíření IT zavádějí „Soboty s Roboty“ a další aktivity.

V průběhu Pilotního ověření byla organizována společná setkání zapojených škol, kde docházelo k výměně zkušeností a osvědčených postupů. I díky těmto setkáním došlo k hlubší implementaci a pilotáži některých přístupů pro identifikaci a práci s nadanými žáky. Všechny zapojené školy se shodly na vysoké přidané hodnotě těchto setkání. Dalším postupem v této problematice by tedy mohlo být vytvoření společné platformy škol, které jeví zájem o nadstandardní přístup k talentovaným žákům. Na základě této platformy by pak docházelo k pravidelným setkáním a výměně dobré praxe a osvědčených postupů.